Гос. книжная палата УзССР

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

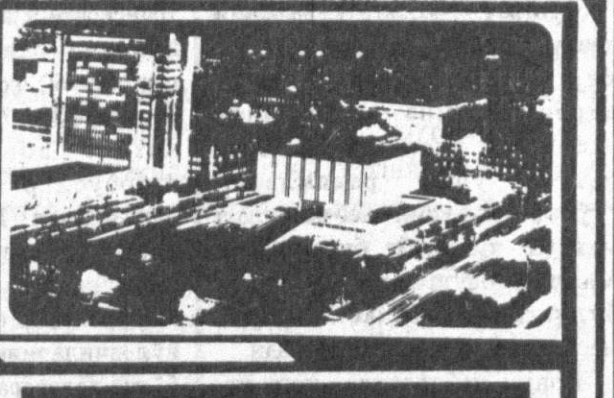

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 91 (8. 520) ◆ 1994 йил 3 август, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

СУРАТДА: БМТнинг Афғонистондаги махсус миссияси раҳбарини қабул қилиш пайти.
А. Зуфаров сурати (ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 1 август куни мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Туркиянинг «Бейендик» фирмаси бошқаруви раиси Меҳмет Бейендикни қабул қилди.

Дўстона мулоқот чоғида Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги савдо-иқтисодий муносабатларни ривожлантириш истиқболига даҳлдор масалалар муҳокама этилди.

Туркиялик меҳмон самимий қабул учун мамлакатимиз раҳбарига миннатдорчилик изҳор этди.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 2 август куни БМТнинг Афғонистондаги махсус миссияси раҳбари, БМТ Бош котибининг махсус вакили Маҳмуд Мистирийни ҳамда БМТнинг Афғонистонга инсонпарварлик ёрдами кўрсатишни мувофиқлаштирувчи бюроси директори Миссурис Сотирисни уларнинг илтимосига биноан қабул қилди.

Суҳбат чоғида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг минтақавий можароларни, жумладан, Афғонистондаги ҳамда Тожикистон-Афғонистон чегарасидаги вазиятни тинч йўл билан ҳал этиш борасидаги саъй-ҳаракатларини янада фаоллаштириш масалалари муҳокама қилинди.

Учрашувда, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг бошқа мустақил давлатлар ички ишларига аралашмаслик, можароларни сиёсий музокаралар йўли билан бартараф этиш, минтақада барқарорликни қарор топтириш юзасидан тутган сиёсати баён қилиб берилди.

Жаноб М. Мистирий Ўзбекистоннинг тинчликсевар ташқи сиёсатини ҳамда Президент Ислом Каримовнинг Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш учун БМТнинг доимий семинарини ташкил этиш тўғрисидаги ташаббусини юксак баҳолади.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов иштирок этди.

(ЎзА).

ИШЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Яқинда бир гуруҳ санъаткорлар Тошкент чинни заводида бўлишиб, концерт томошаларини намойиш этишди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Маҳбуба Ҳасанова, хонандалар Муҳаммаджон Қозоқбоев, Маъмурахон Ҳасанова, шунингдек замонавий «Шош» ўзбек қўшиқлари дастаси тақдим этган дастур катта қизиқиш билан кутиб олинди.

Ушбу қўшиқ оқшомида корхона ишчи ва хизматчилари ўзлари севган хонандаларнинг ижоди, ҳаёти ва келгуси режалари билан яқиндан танишишди. Режиссёр Шавкат Ортиқов томонидан тайёрланган дастурдан турли жанрдаги куй ва қўшиқлар маҳорат билан саҳнага олиб чиқилган концерт томошаси мухлислар кўригидан муваффақиятли ўтди.

Собир СОҲИБОВ.

УЛУҒ МУНАЖЖИМ ХОТИРАСИ

Куни кеча республика болалар кутубхонасида бўлиб ўтган ижодий кеча буюк мутафаккир, мунажжим Мирзо Улуғбек таваллудининг 600 йиллигига бағишланди. Кечада шоирлар Чоршаъм Рўзи, Маъруф Жалилларнинг Улуғбек тўғрисидаги фикр ва мулоҳазалари, шеърлари мароқ билан тингланди.

Алишер НАЗАРОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Сирдарё вилояти ғаллакорлари давлатга 80 минг тонна, бултургидан икки баравар кўп дон сотиб, режани уддаладилар.

● 1 августдан бошлаб Россиянинг давлатга қарашли бўлмаган «Трансаэро» авиакомпаниясининг «Боинг-737» самолётлари «Москва—Тошкент—Москва» йўналиши бўйича мунтазам қатнай бошлайдилар.

● Тошкент вилояти билан Қирғизистоннинг Талас воҳаси ўртасида узоқ даврга мўлжалланган ўзаро ҳамкорлик шартномаси имзоланди.

● Маданият ишлари бўйича вазирлик Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг уч йиллигига бағишлаб маданий-маърифий муассасаларининг ўн кунлик кўригини ўтказмоқда.

● Қозоғистоннинг Ўзбекистондаги элчихонасида бир гуруҳ таниқли ўзбек ижодкорлари ва олимлари билан учрашув бўлиб ўтди.

● Япониядан ҳамда ЮНИСЕФ халқаро ташкилотидан инсонпарварлик ёрдами сифатида олинган дори-дармонлар Тошкентдаги болалар тиббий муассасаларига тарқатилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бугун Москвага расмий ташриф билан келган Беларусь Президенти Александр Лукашенко Россия Президенти Борис Ельцин билан музокаралар ўтказади.

● Кеча Чечен республикаси туманларининг бирининг раҳбари Умар Автурхонов Президент Жохар Дудаевни ҳокимиятдан четлаштиргани ҳамда республикадаги бутун ҳокимиятни ўз қўлига олганлиги тўғрисида баёнот берди. Айни пайтда Чечен республикасининг маъмурлари бу муҳолифатчи муваққат кенгаш раҳбарини қамоққа олиш ҳақида қарор қабул қилдилар.

● Бу йил Қозоғистонда 18-19 миллион тонна дон йиғиштириб олиниши мўлжалланмоқда.

● Грузия раҳбари Эдуард Шеварднадзе Европа Иттифоқига аъзо бўлган 12 мамлакатга Грузияга шошилинч иқтисодий ёрдам кўрсатилишини сўраб мурожаат этди. Эдуард Шеварднадзенинг айтишича, грузинларга озиқ-овқат ва электр таъминотида зарур ёрдам кўрсатилмаса, улар қишдан омон-эсон чиқа олмайдилар ва мамлакатда Европа учун ҳам хавф туғдирадиган жиддий ғалаёнлар бошланади.

ХОРИЖДА

● Кеча Буюк Британия Бош вазири Жон Мейжор Вильнюсга келди. У Литва, шунингдек, Латвия ва Эстония ҳукумат раҳбарлари билан ўзаро алоқаларни ривожлантириш юзасидан музоқаралар ўтказади.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши 1991 йилда ҳарбийлар томонидан ҳокимиятдан четлаштирилган Гаити Президенти Аристидни ўз лавозимида тиклаш учун кўп миллатли қуролли кучларни бу мамлакатга киритиш ҳақида қарор қабул қилди.

● Румыния Молдавия томонидан молдован тили давлат тили сифатида қабул қилинганлигига расмий норозилик билдирди. Румыния маъмурларининг фикрича молдован ва румин тиллари ўртасида ҳеч қандай фарқ йўқ.

ТОШКЕНТ БУЮК БАЙРАМ ТАРАДДУДИДА

Шаҳримиз янада гўзаллашади

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗНИНГ уч йиллиги байрами кун сайин яқинлашиб келмоқда. Шу кунларда ана шу тантанани муносиб кутиб олиш учун республикамизда катта тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Бу хайрли ишдан ҳеч ким четда қолаётгани йўқ. Айниқса ҳамшаҳарларимизни мустақиллик байрами кунига Тошкентимиз қиёфаси қай даражада ўзгариши қизиқтириши табиий. Қуйидаги суҳбатлардан шаҳримизни буюк байрамга тайёрлаш борасида қилинаётган ишлардан воқиф бўласиз.

Баҳодир ОДИЛХЎЖАЕВ, Тошкент Бош режа илмий-тадқиқот ва лойиҳалаштириш институти директори:

— Мустақиллигимизнинг ҳар йили шаҳримизда катта ўзгаришлар билан кутиб олиняпти. Буни ҳар бир фуқаро юракдан ҳис қилиб турибди. Бу йилги тантаналар пойтахтимизда бутунлай ўзгача бўлади. Институтимиз бу хусусда жуда катта ишларни режалаштирган. Айни пайтда биз чизган баъзи бир лойиҳалар бўйича амалий ишлар бошланиб кетди.

Шаҳримизнинг энг марказий қисми «Дўстлик» меҳмонхонасидан Сулаймонова кўчасигача бўлган оралиқда катта ўзгаришлар рўй бериши кутилмоқда. Яна ҳам аниқроқ қилиб айтганда шу ҳудуддаги эски бинолар ўрни яшил зонага айлантирилади. Бу иш қисқа муддат ичида амалга оширилиши керакки, ҳозир барча кучлар шунга сафарбар қилинган.

Яна бир муҳим ишларимиздан бири Мустақиллик майдонини тантанага тайёрлашдир. Чунки бу майдонда асосий халқ сайиллари ўтади. Бу ишни лойиҳалаштириш бизнинг институтимиз зиммасига юкланган. Айни пайтда мутахассисларимиз бу иш билан машғул. Лойиҳа бўйича майдоннинг яшил зонасини яхшилаш, уни ўзига хос қилиб ўзгартириш мўлжалланган. Шунингдек, атрофдаги дарахтларга шакл берилади. 10 минг томошабин сиғадиган жойнинг лойиҳасини ҳам институтимиз мутахассислари амалга оширишди. Майдонда қурилиш ишларини «Тошкентқурилиш» давлат ҳиссадорлик қурилиш корпорациясига қарашли 12-трест бинокорлари амалга оширишади.

Матбуотчилар кўчасида ҳам кичик хиёбон пайдо бўлиши кутилмоқда. Бу ерда учта кичик фаввовача қурилиши кўчани янада чиройли қилиб юборади, деган умиддамиз.

Мирзо Улуғбек ҳайкали олдини кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш ишлари давом эттирилади. Бу ерда қурувчилар томонидан фаввораниниг ўрнини тайёрлаш ҳамда болалар майдонини бунёд этиш ишлари бошлаб юборилди. Ҳайкал атрофида ҳозир 4-трест қурувчилари тер тўкишмоқда.

Умуман олганда байрам кунигача шаҳримизнинг 24 та жойида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларининг олиб борилиши кўзда тутилмоқда.

Муҳаммаджон ЗУФАРОВ, Тошкент шаҳар ободонлаштириш бош бошқармасининг бошлиғи:

— Мазкур институт лойиҳалаштираётган хиёбон ва кўчаларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларида албатта бизнинг ишчи ва хизматчиларимиз фаол қатнашади. Яхшиси мен пойтахтнинг Навоий мажмуи, Паркент кўчаси ва бошқа жойларда бош бошқармамиз томонидан қилинаётган ишлар ҳақида гапириб берақолай.

Ҳаммага маълумки, бундан икки йил муқаддам шаҳримизнинг Халқлар Дўстлиги саройи орқасида буюк мутафаккир Алишер Навоий ҳайкали ўрнатилиб, унинг атрофи ободалаштирилган эди. Бу йил Мустақиллик кунигача ана шу Навоий мажмуида озгина ўзгаришлар бўлади. Бу ердаги бор яшилликлар орасталаниб, унинг майдони анча кенгайтирилади.

Паркент кўчасида кейинги йилларда янги кўп қаватли турар жой бинолари қурилиши муносабати билан бу ерлар ҳам кўкаламзорлаштирилади. Бир сўз билан айтганда кўчанинг Ҳарбий билим юртидан Доғистон кўчасигача бўлган масофада ободонлаштириш борасида катта ишлар қилиниши керак.

Айни пайтда Амир Темур хиёбонини янада гўзаллаштириш борасида иш олиб борилмоқда. Бугунги кунда боғ ичида қурилиш-тиклаш ва кўкаламзорлаштириш ишлари қизғин кетаяпти. Бу ишни Тошкент шаҳрини қайта таъмирлаш ва обод қилиш давлат лойиҳалаш институти лойиҳалаштирган. Унга асосан соҳибқирон ҳайкалининг икки томонида ўрта катталикдаги фавворалар бўлиши кўзда тутилган. Хиёбонни ўраб турган панжаралар алмаштирилиши керак. Боғ ичи қайта таъмирланиб, ободонлаштирилиши лозим.

Айни пайтда хиёбонда қилинадиган ишлар етарли. Масалан, шу иккита фаввораии ишлатиш учун 1,5 километрга яқин сув ўтказгич қувурлари ётқизилиши зарур бўлади. Бу қувурлар қўйиладиган жойларни текислаб, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларини ҳам жойига қўйиш керак. Ана шу ишларни бош бошқарма ишчилари амалга оширишади.

Суҳбатдош Ғани ЙЎЛДОШЕВ.

ШОНЛИ САНАГА БАҒИШЛАНДИ

Муҳташам «Туркистон» саройи ўзининг навбатдаги меҳмонларини кутиб олди. Республика байналмилал маданият маркази ташаббуси билан март ойидан бошлаб ўтказилаётган «Ўзбекистон халқлари ижодиёти фестивали» доирасида уюштирилган бу галги тадбир Ўзбекистонда истиқомат қилаётган корейс миллати маданияти кунига бағишланди. Ўзбекистондаги корейслар ассоциацияси, Тошкент шаҳридаги «Тикланиш» корейслар жамияти, Тошкент шаҳар корейс маданияти маркази бу тадбирни уюштиришда катта ташаббус кўрсатдилар.

— Истиқлол туфайли кўп миллатли республикамиздаги ҳар бир миллат ўз маданияти, миллий қадриятлари ва урф-одатларини эркин ривожлантириш, тарғиб қилиш имкониятига эга бўлди, — дейди корейс маданияти марказининг раиси В. И. Ким, — шунинг учун бу фестиваль Ўзбекистон мустақиллигининг уч йиллигига бағишланди. Халқларимиз ўртасида меҳнатсеварлик, катталарга ҳурмат сингари жуда кўп умумий муштарак хислатлар бор. Ахир ҳаммамиз ҳам доно Шарқнинг фарзандларимиз-да.

Корейс бадиий жамоалари ва таниқли артистлари иштирокидаги катта концерт йиғилганларда таассурот қолдирди. Анжуманда Корея Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Се Гён И ҳозир бўлди.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН

Тошкент тўқимачилик комбинатининг 3-ип-йигирув фабрикаси буюк байрамимиз шарафига режа ва топшириқларни ортиғи билан бажаришга қарор қилган.

Фабрикада 700 га яқин ишчи-хизматчи меҳнат қилади. Корхонага ишнинг кўзини биладиган, тадбиркор Вазген Луксинян раҳбарлик қилмоқда. Фабрикада пиликлаш, саваш, тараш ва ип йигириш цехлари мавжуд бўлиб, уларда барча ишлар намунали ташкил қилинган. Ишчиларга қулай шарт-шароитлар яратилган. Фабрика ёнида тикув цехи ташкил этилган бўлиб, ҳозирда ўз маҳсулотларини савдога чиқармоқда. Фабриканинг Тошкент вилоятидаги Аҳмад Яссавий ва Ким Пен Хва жамоа хўжаликларидаги кичик корхоналар билан алоқа ўрнатганлиги айниқса унинг муваффақиятларида муҳим ўрин тутмоқда.

— Ишчиларимизнинг мазмунли дам олишларига алоҳида аҳамият бераяпмиз, — дейди фабрика бош муҳандиси Абдужалил Абдуқодиров. — Зеро, «Яхши дам — меҳнатга ҳамдам» дейдилар.

— Шу мақсадда хотин-қизлар мажмуини қайтадан қураяпмиз. Ҳамма шароитларга эга бўлган бу мажмуа ишчиларимизнинг меҳнатдан сўнг мароқли дам олиб, янада самаралироқ ишлашларига имкон яратади.

Ҳа, қаерда ишчиларга шароит яхши бўлса, ўша ерда иш баракали, режа ва топшириқлар юз фоиз бўлади.

Зокиржон ШАРИФ ўғли.

ШОДИЁНАЛАР—ЯНГИ БИНОДА

Мустақиллик байрами арафасида фойдаланишга топширилиши мўлжалланган уй-жой, поликлиника, боғчалар қаторида мактаблар ҳам бор. Шундайлардан бири Л. Шастри номли 24-мактабдир. Айни вақтда бу ерда қурилиш ишлари билан бир қаторда таъмирлаш ишлари ҳам олиб борилаётир.

— «Янги уйни қурмай туриб, эскисини бузманг» деб Президентимиз жуда тўғри айтган эканлар, — дейди мактаб раҳбари Муқаддас Муҳаммедова. — Шунинг учун эски мактабимизни ҳам тўлиқ таъмирдан чиқаряпмиз. Шу бино ёнида қурилаётган янги 810 ўринли қўшимча мактабда эса пардоз ишлари бошланган. Республикамиз мустақиллигининг уч йиллигини янги мактабда нишонлаш истагида бор имкониятларни ишга солмоқдамиз. Меҳнат қилаётган қурилиш ташкилотларининг ҳам ғайрати авжида. 159-трестга қарашли 4, 5, 7-туман қурилиш бошқармалари, 1, 3-қурилиш-тиклаш бошқармаларининг бунёдкорлари сидқидилдан меҳнат қилишмоқда. 9-қурилиш бошқармасининг иш юритувчиси Мамаражаб Яхшиликов, дурадгорлар Баҳодир Дўсжонов, Дониёр Тешабоев, пайвандчи Ҳикмат Усмоновлар меҳнатидан мамнунмиз.

Дарҳақиқат, энг севимли байрамимизни янги бинода нишонлаш қандай завқли! Мана шундай завққа бу гал Собир Раҳимов туманидаги 1740 бола муяссар бўлади. Аминмизки, улар яратилган бундай шароитдан унумли фойдаланиб, аъло баҳоларга ўқишади, келажагимизнинг билимдон, зукко фарзандлари бўлиб етишишади.

Гулзода АБДУЛЛА қизи.

СУРАТДА: янги мактабнинг олд кўриниши.
Виктор Багаев олган сурат.

** Президент Фармони—амалда*

ЭКСПОРТ ҲАЖМИ ОШАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Экспорт имкониятини кенгайтириш борасида корхоналар фаолиятини рағбатлантиришга оид тадбирлар тўғрисида»ги Фармони матбуотда эълон қилиниши билан шаҳримиз корхоналарида ва ишлаб чиқариш бирлашмаларида бу хусусдаги ишлар анча жонлантириб юборилди. Буни биз биргина «Ўзэлектроаппарат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Бугунги кунда ушбу корхонанинг кўплаб сифатли маҳсулотларига бўлган талаб ортиб бораётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Олдинлари корхона йигирмадан зиёд хорижий давлатларга ўз маҳсулотларини экспорт қиларди. Ҳозирда эса талабга қараб буюртма бериладиган бўлди. Яъни маҳсулотлар буюртма бўйича жўнатилмоқда.

Бирлашмада халқ истеъмоли буюмлари турларини кўпайтиришга ҳам алоҳида эътибор берилаётир. Корхонада ишлаб чиқарилаётган бу турдаги буюмларга талаб ортиб боряпти.

— Ушбу Фармон саноат корхоналари учун кенг кўламда иш юритиш имкониятларини очиб беради. Биринчидан у мулкчилик шаклидаги корхоналарнинг экспорт қувватини оширса, иккинчидан, уларнинг техника ва технология билан қайта жиҳозлаш орқали экспортга йўналтирилган замонавий ишлаб чиқаришларини кўпайтиради, — дейди биз билан суҳбатда корхона бош технологи Станислав Кочегин. — Импорт, экспортга маҳсулот тайёрлаш ва уни сотиш учун жуда мукаммал тайёргарлик кўриш керак бўлади. Шуни назарда тутиб, жумладан Фармонда шундай дейилади: «Маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналар, эркин муомаладаги валютага экспорт қиладиган товарлардан олинадиган божларнинг амалдаги муваққат миқдорлари 50 фоиз камайтирилсин». Шунингдек, эркин муомаладаги валютага сотиладиган экспорт маҳсулоти ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун корхоналарга кредитлар беришнинг имтиёзли тартибини жорий қилиш ҳақида ҳам алоҳида таъкидланган.

Ўтган тўрт йил давомида корхонамиз муттасил хорижий мамлакатлар билан ўзаро алоқа боғлаб келяпти.

Ҳозир хорижий давлатларда ўтаётган савдо-саноат кўргазмаларида янги маҳсулотларимиз намойиш этилмоқда. Лекин ушбу маҳсулотларнинг қай бирига буюртмалар кўпроқ бўлишини келажак кўрсатади.

Шу боисдан Фармонда: «Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддат ичида республиканинг экспорт имкониятини кенгайтириш, ҳамда ундан фойдаланиш самарадорлигини ошириш дастурини ишлаб чиқиб, қабул қилсин», деган банднинг киритилиши бежиз эмас.

Ўйлаймизки, юқоридагилардан келиб чиқиб, кўплаб корхоналар қатори бирлашмамиз жамоаси ҳам бу масъулиятли ишга астойдил бел боғлаб киришадилар.

Шу ўринда мушоҳада учун бир мисол келтирмоқчиман. Бундан тўрт йил муқаддам халқ истеъмоли буюмларининг сони атиги 12 та эди. Бугунги кунда бу рақам 70 тага етди. Кўриниб турибдики, ҳамма нарса ҳаракатга боғлиқ экан.

Гулнора МАЖИДОВА.

** Даладан—бозор пештахталарига*

ТРАНСПОРТЛАР ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ ХИЗМАТИДА

ДЕҲҚОН ўз маҳсулотини арзонроқ транспортда бозорга олиб келишга ҳаракат қилади. Шу транспорт воситаси ўз вақтида келса яхши. Лекин келмаса-чи? Унда деҳқон ўз маҳсулотини дуч келган машинада анча қиммат нархда бозорга олиб келишга мажбур бўлади. Натижада бозорларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг нархи ҳам кўтарилади.

Ана шуларни ҳисобга олган ҳолда Тошкент шаҳар ҳокимлиги махсус қарор қабул қилган эди. Жумладан, унда шундай дейилганди: «Тошшаҳарюктранс» концерни ва «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси Тошкент вилоятидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб келишини яхшилаш учун тонгги ва кечқурунги маршрутларни ташкил қилсинлар».

Ана шу қарор қабул қилинганидан бери ўтган вақт ичида юқоридаги уюшма ҳамда концерн ҳайдовчилари бу борада қандай ишларни амалга оширишди? Мутасадди раҳбарлар билан бўлган мулоқотимиз ана шу хусусда бўлди.

Жавлон ТОШХЎЖАЕВ, «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари:

— Қарор бажарилиши бўйича ҳозир уюшмамиз анча ишларни амалга оширмоқда. Масалан, ўзим Тошкент, Зангиота, Қибрай ҳокимлари билан гаплашдим. Шу мулоқотдан кейин Зангиота тумани жамоа хўжаликларига 4-автобус саройи томонидан 3 та автобус ажратдик. Улар ҳозир ҳар куни эрталаб соат 5 дан деҳқон етиштирган маҳсулотларни «Фарҳод», «Бешёғоч» ва Чилонзор туманининг бошқа бозорларига ташишда ёрдам бермоқда. Тошкент туманидан эса «Юнусобод» ҳамда «Олой» бозорларига ҳайдовчиларимиз мунтазам қатнаб турибди. Бу ерда шуни ҳам айтиб қўйиш керакки, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳамда кишиларни ҳайдовчиларимиз эркин баҳода эмас, балки давлат томонидан белгиланган нархларда ташишмоқда. Автобусларимизда бу ҳақда керакли маълумотлар одамлар кўрадиган жойларга осиб қўйилган. Бу борада уюшмамиз томонидан назорат ҳам кучайтирилган.

Ундан кейин Ғиштқўприк билан «Олой» бозори орасида қатновчи янги йўналиш очдик. Бу 157-йўналиш бўлиб, айни пайтда 6 та автобус қатнамоқда. Бу ҳам деҳқонларимизга қўшимча қулайлик бўлди.

Бундан ташқари ҳозир шаҳар атрофидаги қишлоқ жойларига уюшмамизнинг 200 дан ортиқ автобуси қатнамоқда. У 3, 4, 5, 8, 19-ҳамда бошқа автосаройлар машиналари билан таъминланмоқда. Уртасарой — Амир Темир хиёбони, Дала ҳовли — Максим Горький метро бекати, Қўйлиқ — Паррандачилик фабрикаси оралиғида қатновчи автобусларни бунга мисол тариқасида келтириш мумкин.

Нурсултон МЕРГАНОВ, «Тошшаҳарюктранс» концерни бош муҳандиси:

— Автокорхона раҳбарлари иштирокида концернимизда қарорни бажариш бўйича йиғилиш бўлиб ўтди. Унда шаҳримизда жойлашган автокорхона мутасаддиларига аниқ топшириқлар берилди.

Маълумки, пойтахтнинг 11 та туманида ҳам бизга қарашли автокорхоналар мавжуд. Шу боисдан ҳар бир автокорхона раҳбарлари ўзига қарашли туман ҳокимликларига таклиф билан чиқишди. Улар ҳокимлик орқали туманларда жойлашган бозорлар, мева ва сабзавот омборхоналарига қанча машина кераклигини ўрганишди. Ва айни пайтда буюртмалар асосида уларга машина ажратилиб турибди. Масалан, «Тошкентмевасабзавотсаноати»га қарашли Акмал Икромов бўлимига бизнинг автокорхоналардан 11 та машина ажратилди. Хўжалик ҳисобидаги «Деҳқон», «Иқбол», «Анор» харид қилиш омборлари ҳозир ҳар куни 2512-автожамланмадан юк ташиш машиналарини олиб туришибди.

Ғафур ЮНУСОВ.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тўғрисидаги Конституциявий Қонун лойиҳаси— муҳокамада

ДАВР ТАҚОЗОСИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тўғрисидаги Конституциявий Қонун лойиҳасининг халқ муҳокамасига қўйилиши давлат қурилиши соҳасидаги илмий мутахассислигимиз нуқтаи назаридан муҳим бурчимиз ҳисобланади ва шу боисдан бу ҳақда ўз мулоҳазаларимизни билдирмоқчимиз.

Аввало шуни таъкидлаш керакки, умуман ҳуқуқий ҳужжатнинг конституциявий қонун мақомига эга бўлиши учун:

Биринчидан, у янги Конституцияни ишлаб чиқиш учун сиёсий-ҳуқуқий асос, негиз бўлмоғи;

Иккинчидан, ёки унинг қабул қилиниши бевосита ҳаракатдаги Конституцияда назарда тутилган бўлиши (Чунончи, Вазирлар Маҳкамаси, Референдум, сайловлар тўғрисидаги қонунлар);

Учинчидан, ёхуд у амалдаги Конституцияга жиддий ўзгартиш ва қўшимчалар киритиши лозим.

Муҳокама этилаётган Қонун лойиҳаси ана шу учинчи ҳолатга тўғри келиб, унга биноан 1992 йилги Конституциямизга республика Олий Мажлисининг тузилиши, унинг фаолиятини ташкил этиш каби масалалар юзасидан муҳим қўшимчалар ҳамда таҳририй ўзгартишлар таклиф қилинмоқда.

Нега шундай қилинмоқда? Ахир Олий Мажлис ҳали сайланганн йўқ-ку?

Бу саволларга жавоб тариқасида айтиш жоизки, Конституциямизда Олий Мажлиснинг ҳуқуқий мақоми, ваколатлари ва бошқа масалалар қонунан мустаҳкамлаб қўйилган. Олий Мажлиснинг ҳуқуқ ва бурчларини эса у сайлангунча ҳозирги Олий Кенгаш амалга ошириб келяпти. Янги Конституция қабул қилингандан буён атиги 1,5 йилдан кўпроқ вақт ўтган бўлса-да, Олий Мажлис ваколатларини амалга ошириш жараёнида маълум тажриба тўпландики, натижада Олий Мажлис тизимида унинг Кенгаши ва Котибиятидан иборат конституциявий тузилмаларни барпо этишга зарурат туғилди.

Гап шундаки, Олий Мажлис Кенгаши қонун чиқарувчи орган “ишини ташкил этиш ҳамда ушбу қонунда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга ошириш учун“ тузилади. Ҳозирча бу вазифани Олий Мажлис сайлангунча ишлаб турган Олий Кенгаш Раёсати бажариб келмоқда. Олий Мажлиснинг Котибияти эса республика вакиллик органининг “фаолият кўрсатишини таъминлаш учун“ тузилади. Қонун лойиҳасида кўзда тутилган бу икки тузилманинг ташкил этилишини қўллаб-қувватлаймиз.

Шу билан бирга бўлажак Олий Мажлис Кенгаши ваколатларини яна қисман кенгайтиришни, Олий Мажлис Котиби (Бош котиби) Конституциявий лавозимини таъсис этишни таклиф қиламиз.

Қонун лойиҳасининг 1-моддасида Олий Мажлис 250 нафар депутатдан иборат бўлиши белгиланган. Бизнинг фикримизча, бу рақам 3 га бўлинадиган сон, масалан, 252 бўлиши маъқул. Чунки, Конституциявий қонунларни қабул қилганда жами депутатларнинг учдан икки қисми маъқуллаб овоз бериши талаб қилинади.

Сўнгра, 7-моддага кўра жами депутатларнинг камида учдан икки қисми иштирок этса, парламентимиз мажлиси ваколатли ҳисобланади. Бизнингча ушбу рақамларни “тўртдан уч қисми“ деб белгилаш маъқул, чунки бу билан Олий Мажлис депутатлари олдига ҳеч бўлмаганда дастлабки талаб, масъулият қўйилган бўлур эди.

Қонун лойиҳасида, негадир, Конституциямизнинг 82-моддасида кўрсатилган “қонунчилик ташаббуси“ масаласи, яъни қайси давлат органлари ва мансабдор шахслар шу ҳуқуққа эгалиги акс эттирилмаган. Бизнингча лойиҳани шу қоида билан тўлдириш шарт.

Яна битта илмий-амалий масала. Ушбу лойиҳа қонун бўлиб узил-кесил қабул қилингач, амалдаги Конституциямизнинг Олий Мажлис ҳақидаги 18-боби нима бўлади? Шу боб Конституциявий қонун билан алмаштириладими ёки улар параллел ҳаракатда бўладими? Бизнингча янги Қонун 18-боб бўлиб Конституцияга киритилиши маъқул. Муҳокама этилаётган Конституциявий қонун лойиҳасининг асл моҳияти ҳам ана шунда.

Хулоса қилиб шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳуқуқий мақоми, структураси (тузилмаси), унинг ишини ташкил этиш ва ваколатлари ҳақидаги нормаларни такомиллаштириш йўли билан Конституциямизга қисман ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш давримизнинг долзарб талабларидан келиб чиқмоқда ва бу оқибат натижада Олий Мажлиснинг қонун чиқарувчилик фаолиятини янада яхшилашга, истиқлолни мустаҳкамлашга, ҳуқуқий давлатни шакллантиришга хизмат қилажак.

Умарқули ЧОРИЁРОВ,
юридик фанлари доктори,
профессор.

Хусусийлаштириш — замон талаби

ТАДБИРКОРЛАРНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙЎЛИДА

Яқинда матбуотда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Савдо ва хизмат соҳаси объектларини улар жойлашган ер участкалари билан биргаликда хусусий мулк қилиб сотиш тўғрисида“ги қарори ҳамда вақтинчалик Низоми эълон қилинди. Ушбу ҳужжат қабул қилингач шаҳарда бу борада қандай ишлар олиб борилмоқда? Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш комитети Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Равшан Пўлатов билан бўлган суҳбатимиз ҳам ана шу мавзуга бағишланди.

— Авваламбор шуни таъкидлаш керакки, республикамиз ҳукумати тадбиркорликни ривожлантириш борасида кейинги бир-икки йил ичида анча қарорларни қабул қилди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 21 январидаги “Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида“ ҳамда 1994 йил 15 мартдаги “Ўзбекистон Республикасида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнини янада ривожлантиришнинг устувор йўналишлари тўғрисида“ги фармонлари ва бошқалар шулар жумласидандир. Ҳозирги кунгача биз юқоридаги қарорлар асосида савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаларининг 90 фоизини ерсиз хусусийлаштириб бердик.

— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 4 июль қарори бўйича қилинган ишлар ҳақида гапириб берсангиз.

— Биринчидан бу қарор ва унинг биринчи ҳамда иккинчи иловасидаги вақтинчалик Низом, хусусий мулк қилиб берилмайдиган ерлар рўйхатини яхшилаб ўрганиб чиқдик. Шаҳар шароитини ҳисобга олган ҳолда қарор, вақтинчалик низом ҳамда хусусий мулк қилиб берилмайдиган ерлар рўйхатига қўшимчалар киритдик. Ва шу асосда шаҳар ҳокимлиги қарор қабул қилиши учун режа туздик. Пойтахт архитектураси бош бошқармаси ҳамда шаҳар ер тузиш хизматига сотиш мумкин бўлган ерларни аниқлаб беришни илтимос қилдик. Ҳозир улар бу борада ишлашмоқда. Чунки биз эндиликда савдо ва хизмат кўрсатиш нуқталарини эгасига абадий хусусийлаштириб берамиз. Агарда шаҳар архитектураси ва ер тузиш хизмати бош режаларига асосан яқин 10-20 йил ичида ўша савдо ёки хизмат кўрсатиш нуқтаси бузиладиган бўлиб қолса биз уни сотмаймиз. Нимага деганда бугун ерни сотиб эртага уни бузамиз, десак бўлмайди. Бу хусусий мулк эгасининг қонуний ҳуқуқини поймол қилиш билан баробар.

— Сотилаётган савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси нуқталарининг қаерда жойлашганлиги ҳам ҳисобга олинса керак?

— Албатта, чунки ер участкалари шаҳар чеккасида ёки ўртасида жойлашган бўлиши мумкин. Шунинг учун дастлабки нархни қўйишда ер участкаларининг қаерда жойлашганлигига, муҳандислик коммуникациялари билан таъминланганлигига, архитектура ва бошқа хусусиятларни ҳисобга олдик. Ва шунга кўра Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорининг 1-иловасига мувофиқ шаҳар ҳудудида жойлашган савдо ҳамда хизмат кўрсатиш нуқталарини 14 та зонага бўлдик. 1, 2, 3, 4, 5-зоналар шаҳар чеккаларида бўлиб, одамлар унча гавжум бўлмаган жойлардир. Шу сабабли бу нуқталарда сотилаётган савдо шохобчаларининг баҳоси анча арзондир. 11, 12, 13, 14-зоналар эса шаҳар ўртасида жойлашган бўлиб, муҳандислик коммуникациялар билан яхши таъминлангандир. Бундан ташқари бу дўконларга шаҳар чеккасида жойлашган савдо шохобчасига қараганда одамлар анча кўпроқ киради. Шунинг учун бу зоналардаги савдо ва хизмат кўрсатиш нуқталари энг қиммат баҳода сотилиши кўзда тутилмоқда.

— Савдо шохобчаларини сотишни қачон бошламоқчисизлар?

— Режа бўйича шу йил сентябрь ойида 5-6 та савдо ва хизмат кўрсатиш объектларини ким ошди савдосига қўймоқчимиз. Бу бурун сотилмаган савдо шохобчалари бўлади. Бунга сабаб юқорида таъкидланганидек, шаҳарда 90 фоиз савдо шохобчалари ерсиз сотилиб кетган. Биз ҳали сотилмаган дўконларни ери билан сотиб, сотилиб кетган савдо ва хизмат кўрсатиш нуқталарининг ери билан қанча туришини аниқлаб оламиз. Сотилиб кетган дўконларнинг эгалари ўртадаги фарқни тўлагандан кейин уларга савдо шохобчаси жойлашган ер ҳам қонуний хусусийлаштириб берилади.

Буларнинг ҳаммасидан умумий мақсад эса республикамиз, қолаверса шаҳримизда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаб, дўконларимизни арзон ва сифатли халқ истеъмол моллари билан тўлдиришдир.

Суҳбатдош Ғулом ЮСУПОВ.

Шахсий фикр

БИЗГА ҚАНДАЙ АВТОБУСЛАР КЕРАК?

Автобус жамоатчилик транспортига айланганидан бери йўловчи ташишда Тошкент шаҳрида 60 фоиз ва республика ҳудудида эса 75 фоиздан кўпроқ хизмат 30 мингдан зиёд автобуслар воситасида бажарилади. Бундан буён ҳам (поезд, самолёт, метро, трамвай, троллейбус ва шахсий автомобиллар қаторида) автобус йўловчиларнинг асосий таянчи бўлиб қолаверади.

Шаҳар қатновига мўлжалланган автобуслар камида учта эшикли бўлиши керак. Иккинчидан, бу автобусларда эшиклар рўпарасидаги саҳн йўловчи 1,5-2м^2 бўлиши даркор. Бу талабни қондириш учун шаҳар ичида одамларни ташийдиган автобусларда двигатели асосан машинанинг таг қисмида жойлашмоғи лозим.

Ундан ташқари кўпчилик автобусларимиз асосан бензинда ишлашга мўлжалланган бўлиб, дизелга нисбатан ёнилғи сарфи икки баробар кўпдир. Улардан чиқаётган газларнинг заҳарли ифлос моддаси экологик талабларга жавоб бермайди.

Кўпчилик ҳолларда заҳарли моддаларнинг миқдори икки-уч баробар кўпдир. Демак, келажак сари йўл олган жумҳуриятимизда йўловчиларга саховатли хизмат қилиш борасида ихтисослашган қандай чора-тадбирлар кўрилиши керак, деган савол туғилади. Бунинг учун бизга қанча ва қайси турдаги автобуслар кераклиги аниқ рақамлар орқали маълум бўлиши керак. Иккинчидан, биздаги автобуслар иқлим шароитимизга мослаштирилган бўлмоғи лозим. Учинчидан, шаҳар ичида йўналиш бўйича қатнайдиган автобуслар йўналишига қараб, уларнинг тоифалари танланиши керак.

Республикамиз мустақилликка эришганидан сўнг автобусларни дизеллаштирилган тоифаларини сотиб олиш ва ишлатиш тадбирлари амалга оширилмоқда. Жанубий Кореядан келтирилган ДЭУ тоифали дизель моторли автобуслар, “Мерседес“ фирмаси билан ҳамкорликда ишланган “Мерседес Бенц“ автобуслари шулар жумласидандир. Лекин дизель моторли автобусларнинг умумий улуши 20 фоизга ҳам етмайди. Бу кўрсаткич Европа ва Японияда 75-90 фоизни ташкил этади. Демак, ёнилғи танқислигига барҳам бериш учун газ двигатели ва газдизель билан ишлайдиган автобусларнинг умумий улуши 5 фоиздан то 10 фоизгача кўтарилиши мақсадга мувофиқдир. Чунки бу турдаги ёнилғи – газ жумҳуриятимиз ҳудудида етарличадир.

Келгусида автобус қатновини бошқа транспорт тармоқлари билан бир тизим асосида ишлатиб транспорт муаммоларини ечишдек муҳим масала бўлмаса керак. Қиёслаш учун биргина мисол келтираман. Англияда йўловчи транспорти асосан икки тизим асосида бошқарилади. Биринчидан, автобус транспорти 50 фоиздан кўпроғи фирмаларга қарашли бўлиб, умумий жамоа ишларини бажаради ва йўловчиларни ташийди. Иккинчидан, бу транспортнинг 30 фоизи жамоа хўжаликлари ва корхоналар қошида таркиб топган бўлиб, бу автобуслар асосан ўз йўловчиларини пулсиз ишга ва ишдан уйларига махсус тузилган йўналиш бўйлаб элтиб қўяди. Шу билан бирга шахсий енгил автомобиль, автомобиль-такси, енгил автомобилларни прокат асосида ишлатиш пассажирларни ташишда қўл келади. Шуниси қизиқки, Англияда давлат идораларида ёки корхона, фирма бошлиқлари ишга ва ишдан ўз уйларига асосан жамоат транспорти ёки ўзларининг шахсий енгил автомобилларида қатнайдилар. Ўзининг автобуси бўлмаган давлат идоралари хизматчиларига транспорт пули тўлайдилар. Чунки Англия давлат идораларида ва вазирликларида ҳаммаси бўлиб 117 та хизмат кўрсатувчи енгил автомобиль бор, холос. Англия автобус саройларида асосан икки қаватли шаҳар ичида юришга мўлжалланган автобуслар ишлатилади. Англия кўпчилик ривож топган давлатлар ичида ҳам йўловчиларга қулайлик яратиш бўйича давлат томонидан чиқарилган қонунлари билан ажралиб туради.

Шу кунларда автобуссозлик ривож топган мамлакатларда қуйидаги асосий омилларни ҳисобга олган ҳолда иш юритиб янгича ёндошиш тизимини ишлаб чиқдилар. Биринчидан, ишлаб чиқарилаётган автобуслар конструктив хусусияти, ишлаш шарт-шароитига ва иқлимига мос бўлиши лозим. Иккинчидан, механизм ва қисмлари узоқ муддат имтиёзли ишлаши, машинанинг умумсифат даражаси юқори бўлишлиги, шунингдек кафолат бўйича қайд этилган ишлаш муддати тўла-тўкис бажарилиши, ишлаш давомида таъмирлаш ва техникавий хизмат кўрсатиш борасида сарф этилган харажатни камайтириш керак. Учинчидан, автобуснинг шинамлик даражаси яхши ва йўловчи учун қулай бўлиши шарт. Тўртинчидан, автобуснинг юриш ва динамик хусусиятлари нечоғлик яхшилиги ҳам эътиборда туради. Бешинчидан, йўловчиларнинг хавфсизлигини таъминлаш масаласи кучайтирилиши керак.

Юқорида келтирилган мезон асосида дунё тажрибасида автобуслар ихтисослаштирилган бўлиб, улар олтита гуруҳга бўлинади: шаҳар, шаҳар чегараси, шаҳарлараро, турист, мактаб ва микроавтобуслардир.

Юқорида таҳлил этилган автобусларнинг кўпчилиги Германия автомобилсозлигида жуда ҳам равнақ топган бўлиб, бу тоифа туркумига кирувчи автобусларни “Мерседес Бенц“ фирмаларида кўплаб ишлаб чиқариш замонавий услубда йўлга қўйилган. Шу кунларда республикамизда ишлатилаётган автобусларни ихтисослашган турлари камлиги, шунингдек газ дизелли мотор билан ишлайдиганлари умуман йўқлигини ҳисобга олишимиз лозим. Биринчи навбатда тўғридан-тўғри Германиянинг “Мерседес Бенц“ фирмаларидан жаҳон стандарт кўрсаткичларига жавоб берадиган юқори сифатли ва шинам автобусларни кўплаб харид қилиб, келгусида ўзимизда кўплаб йиғув цехлари ва техник хизмати кўрсатиш устахоналари барпо этмоғимиз керак. Шу жиҳатдан олганда куни-кеча Сергели туманида “Мерседес“ларга хизмат кўрсатадиган “Шарқ юлдузи“ Ўзбекистон – Германия“ қўшма корхонасининг очилиши айниқса диққатта сазовордир. “Мерседес Бенц“ фирмалари билан бўладиган иккинчи босқич алоқамиз “Мерседес“ автобуслари бўлишига имонимиз комил. Чунки бу борада бошлаган хайрли ишлар Ўзбекистоннинг мустақиллигини мустаҳкамлаш учун пухта замин яратади.

Худойберган МАМАТОВ,
профессор.

Нон—ризқ-рўзимиз

УШОҒИ ҲАМ УВОЛ БЎЛМАСИН

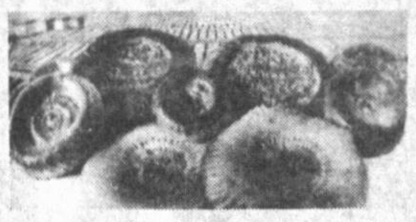

Нон – дастурхон кўрки, хонадон қут-баракаси. Дунёда ундан улуғ, ундан азиз неъмат йўқ. Инсон ризқи учун яратилган барча лаззатли таомлар ўрнини бошқаси билан қоплаш мумкин, лекин ноннинг ўрнини ҳеч нарса

билан алмаштириб бўлмайди. Ҳар қандай хуштаъм ва севиб тановул қилинадиган неъмат ҳам сурункасига истеъмол қилинса меъдага тегади. Бироқ нон ҳеч қачон киши меъдасига тегмайди.

Мана шу табаррук нонимиз дастурхонга келиб тушгунча озмунча меҳнат сарф этиладими? Бу меҳнатда буғдойдан шода-шода бошоқ ундирган оддий деҳқондан тортиб, ловуллаб турган печь олдида туриб, уни тайёр маҳсулотга келтирган новвойларнинг ҳам бир олам улуши бор. Не-не машаққатлар ҳосиласи бўлган нонни эъзозлаб ушоғини кўзга суртмаслик-нонкўрлик. Лекин шуни била туриб унинг исрофгарчилигига йўл қўяётган, ноннинг уволидан қўрқмай, кўпчилик насибасини қирқиб шу мўътабар неъматни молига едираётган одамлар йўқми, орамизда? Афсуски, бор.

Бир мисол: яқинда нон дўконига кириб қолдик. Олдимизда турган ўрта ёшли киши икки буханка оқ нон, ўн буханка қора нон харид қилиб, сотувчига миннатдорчилик билдириб чиқиб кетди. “Шунча нонни нима қиларкин бу одам“, деган саволимизга сотувчи ҳеч тортинмай: “Нима қиларди, қўйига едиради-да, бўлмаса ҳар куни ўн буханкалаб қора нон сотиб олармиди“, деди. Ана энди қиссадан ҳиссани ўзингиз чиқариб олаверинг.

Яна бир мисол. Дам олиш куни Чорсу бозоридаги ошхонага кириб қолдик. Ёнимиздаги столга беш-олти ёшли ўғилчасини етаклаб олган олифта жувон келиб ўтирди. Болакай стол устидаги тарелкада турган ярим бўлак нонга ёпишди. Жувон боласини жеркиб қўлидаги нонни юлқиб олди-да, уни ерга улоқтирди.

— Очкўз бўлмай ўл.

Бу воқеани кўриб турганлар нонга бўлган бу ҳурматсизликдан тўлғониб тушишди. Шу манзарани кузатиб туриб, хаёлимга ёшлигимдан унутилмас бўлиб қолган бир хотира келди.

Урушнинг сўнгги йиллари эди. Ҳаммамиз учун бир бўлакдан улуш тегадиган нон урвоқ бўлмайди. Биз болалар эрта билан оч-наҳор кўчага чиқардикда, ёнимиздаги кўчадан бир буханка нон олиб ўтадиган сахий Карим аканинг йўлини пойлардик. У узоқдан кўриниши билан олдига югурардик. Карим ака барчамизга бирдек текис бўлаклаб нон тутқазарди. Қолганини эса ўзи билан олиб кетарди.

Шундай одамнинг тўсатдан вафот этиши ҳаммани ларзага солди. Айниқса, биз болалар энг қадрдон ва энг меҳрибон кишимиздан айрилиб қолгандек ҳис этдик ўзимизни. Инсонлар ҳимматига қойилман. Биров бир коса ун берди, биров бир метр чит. Ҳеч кими йўқ Карим акани бутун маҳалла кўмди. Кейин билсак у бечора очликдан ўлган экан. Агар ҳозир Карим ака ҳаёт бўлса-ю, мана шу танноз жувоннинг қилиғини кўрса нима дерди?

Очиғини айтганда ҳозир ҳам нон ҳақида кўп гапирамизу, лекин етарлича уни қадрламаймиз. Агар қадрига етганимизда тўй-ҳашамларда бекорга нон исроф бўлмасди. Баъзи кимсалар бу мўътабар неъматни молларига едиришга журъат этишмасди, ҳеч ким қолдиқ нонларни ерга улоқтириб нонкўрлик қилмасди.

Яқинда матбуотда эълон қилинган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фармойишидаги “Меҳнаткашларнинг нон ва нон-булка маҳсулотлари билан савдо қилишини тартибга солиш, уларни республикадан ташқарига олиб чиқиб кетиш йўлларини беркитиш, уй ҳайвонларини нон билан боқиш ҳолларининг олдини олиш зарурлиги тўғрисида“ги сўзлар бежиз таъкидланмаган.

Шундай экан, нон исрофгарчилигига лоқайд қарамайлик, унинг қадрига етиб, ушоғини ҳам увол қилмайлик. Бу ҳар биримизнинг инсоний бурчимиз эканлигини унутмайлик.

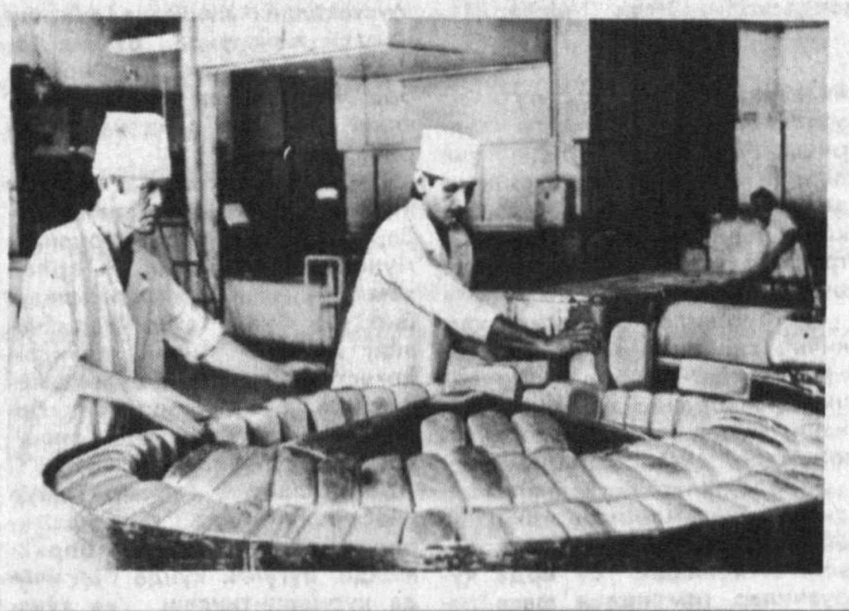

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: шаҳримиздаги йирик ишлаб чиқаришлардан бири бўлган 5-нон корхонаси новвойларининг ҳаётидан лавҳалар акс эттирилган.

Козим Ўлмасов олган суратлар.

ТУЗ-НАСИБА

Шайхонтоҳур туманидаги Пахтачи кўчасида бир хонадон бор. Манзура ая ва Мирсаид оталарнинг тўнғич фарзанди Каримжон уруш бошланганда навқирон йигитча эди. Тез кунлар ичида тенгдошлари қатори уни ҳам ҳарбийга чақиришди.

Вокзалдан фронтга жўнаётганида Манзура ая тобора узоқлашиб бораётган поезд ортидан югурди. Унинг қўлида икки дона тандир нони бор эди. Каримжон вагондан сакраб тушиб, битта кулчани қўйнига солди-ю, иккинчисини бир тишлаб онасига қайтариб берди.

Уруш тугаб, йигитлар уйларига қайтишди. Аммо Каримжон Аҳмедовдан дарак бўлмади. Оила аъзолари эса ҳамон унинг йўлларига кўз тикишади. Сандиқдаги куёв сарполари тахти бузилмай қолгани каби ҳозир ҳам у тишлаб кетган нон деворда осиғлиқ турибди.

Дили ОРОМ.

РЎЗҒОРГА БАРАКА КИРАДИ

“Нон — ризқ-рўзимиз”, “Нонни эъзозланг” каби иборалар ҳаётимизга қанчалик сингиб кетганини бир кўз олдингизга келтиринг-а?! Сув ва ҳавосиз яшаб бўлмаганидек, нонсиз ҳам яшаш мушкул.

Шунга қарамай баъзан орамизда нонни эъзозламайдиган, ҳурмат қилмайдиган шахслар ҳам учраб туради. Айрим ошхоналар, ётоқхоналарда бурчак-бурчакларда нон бўлаклари ётганини кўриб, ҳайратга тушасан. Мен икки ой Чехословакияда бўлганман. Шу нарсага қойил қолдимки, чехлар нонни жуда тергаб истеъмол қилишар экан. Исрофгарчилик мутлақо йўқ.

Нонни яратишнинг ўзи ҳам чексиз заҳматлар, меҳнат талаб қилади. Ҳозирги бозор шароитида новвойларимизга ҳам осон эмас. Уларнинг меҳнатини қадрлаш керак.

Гўзал ҳаётимиз, азиз дастурхонимизнинг кўрки бўлган нонни кўз қорачиғимиздек асрайлик. Шундагина турмушимиз ва рўзғоримизда барака бўлади

Гулоройм МАШАРИПОВА,
Ўзбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти илмий ходими.

КЕКСАЛАР БУРЧИ

Азалдан пойтахтимизни “Тошкент – нон шаҳри“ деб бежиз айтишмаган. Уруш йиллари ва бошқа даврлар қанча қийинчилик, очарчиликлар бўлишига қарамай, Тошкентда ҳеч қачон нон аримаган. Бир бурда нонимизни кўпчилик билан баҳам кўрганмиз. Ўзимиз емасакда, бошқаларни едирган сахий халқмиз.

Мен туман ҳокимлиги топшириғи билан маҳалламиздаги дўконларда сотилаётган нонларнинг сифатини назорат қилиб бораман. Кўп саъй-ҳаракатлар туфайли 37-дўконда анча тартиб ўрнатиб қўйдик. Илгари қанд қасаллиги билан оғриган беморларга келтириладиган қора нонларни айрим ноинсоф кишилар 15-20 буханкалаб молларини боқиш учун сотиб олишарди. Эндиликда бунга чек қўйилди.

Республикамиз ҳукумати томонидан нонни тежаб-тергаб ишлатиш, авайлаб-асраш ҳақида қарор қабул қилингани барчамизни хушнуд этди. Бундай кўрсатма айниқса биз кексалар зиммасига катта масъулиятлар юклайди. Ҳар биримиз нон – ризқ-рўзимиз эканлиги, унинг бир бурдаси, ҳатто увоғини ҳам нобуд қилмаслик лозимлигини ёшларимизга уқтириб боришимиз зарур.

Нажмиддин МУҲИДДИНОВ,
Шайхонтоҳур туманидаги “Саноат“ маҳалласи фахрийлар кенгашининг раиси.

Меҳнатинг— зийнатинг

САРИШТАЛИКДАН ДИЛ ЯЙРАЙДИ

Ҳар тонг янги иш кунига отланган киши тоза, озода кўчалардан ўтаркан, юрагини ажиб бир туйғу эгаллаб олганини ўзи ҳам сезмай қолади. Кайфияти кўтарилиб, эзгу тилаклар оғушида хизмат жойини эгаллайди. Бу ердаги саранжом-саришталикни кўриб дили қувончга тўлади.

Дарҳақиқат, ишчилар шаҳарчасида жойлашган “Малика” трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси остонасига қадам қўйган ҳар бир киши бу тилакни дилидан ўтказмай иложи йўқ. Чунки, бирлашманинг ташқи-ички саҳни тонг отиб, ишчи-хизматчилар келиб улгурмаслариданоқ сувлар сепилиб, супуришга улгурилади.

Хўш, бундай савобли ишларни амалга ошираётган инсонлар кимлар дерсиз?

Шак-шубҳасиз, булар азиз онахонларимиздир. Уларнинг виждонан қилаётган ишларини кўриб, кишининг баҳри-дили очилади, хушнуд бир кайфиятга тўлади.

Тўрт онахонга яқинлашиб, саломлашгач, уларни суҳбатга чорладим.

— Кечирасиз опа, ўзингизни, ҳамкасбларингизни таништирсангиз.

— Мен Саноат Толипова, шерикларим Зуҳра Шокирова, Гулсара Исахўжаева ва Бахтиниса Маҳмудовалар.

— Саноат опа, фаррошлик касбида кўпдан бери ишлайсизларми?

— Мен ўн беш йилдан бери шу ишда ишлайман. Ишимиз ёмон эмас. Эрта тонг билан келиб супуриб-сидириб, ишчи-хизматчиларнинг келишларига ҳамма ёқни ораста қилиб улгуришимиз керак. Бу жуда ҳам савобли иш деб ўйлайман.

— Саноат опа, тўрттовларингизнинг ҳамкорликда, ҳамсуҳбат бўлиб ишлаётганингизни, бир-бирингизга бўлган меҳр-оқибатни кўрган киши булар опа-сингиллармикан деган хаёлга бориши аниқ. Сиз мана шу меҳр-оқибат, бир-бирингизга бўлган ўзаро муносабат тўғрисида нималар дея оласиз?

— Бизнинг орамиздаги бу самимийлик нафақат тўрттовимизнинг, балки бутун бригада аъзоларимизнинг орасида мавжуд. Уларнинг ҳаммаларининг ўзларига хос яхши фазилатлари бор. Ҳаммалари жонкуяр, ўз ишларини сидқидилдан бажарадилар. Ёнимдаги шерикларимга келсак, Зуҳрахон Шокирова билан ўн тўрт йил, Гулсара Исахўжаева билан 12 йил, Бахтинисо Маҳмудова билан эса олти йилдан бери бирга ишлаймиз. Орамиздаги яқинликни ҳам шундан деб ўйлайман. Ғамимизни ҳам, қувончимизни ҳам ҳар куни бир-биримиз билан бўлишамиз, бир-биримизга далда берамиз. Керак бўлса қариндош-уруғлардан олдинроқ ҳамкасбларга мадад қўлини чўзамиз. Шундамми, ишқилиб, мен назаримда биз опа-сингиллардан ҳам бир-биримизга яқинроққа ўхшаймиз.

Орамиздаги муносабатга келсак, ота-боболаримизнинг “Меҳр — кўзда” деган ҳикматли иборалари бежиз эмас, албатта. Одам бир-бирини қанча кўп кўрса меҳри шунча ортиб борар экан. Биз ҳам деярли ҳар куни биргамиз. Бир-биримизни ҳурмат қиламиз.

— Нима учун фаррошлик касбини танлагансиз? Бунинг бирор сабаби борми?

— Менимча касбнинг яхши, ёмони бўлмаса керак. Биз аёллар шу супир-сидирни уйимизда ҳам кунда қиламиз. Бунинг ҳеч бир қийинчилиги йўқ. Аксинча, савоб иш. Ота-боболаримиз айтишганку, “Ер юзини очганнинг Оллоҳ таоло юзини ҳамиша ёруғ қилади” деб.

Мунаввар БОСИТХОНОВА,
жамоатчи мухбир.

Мустақиллик мевалари

ТАНЛАГАН КАСБИМДАН МАМНУНМАН

Назаримда яқиндагина университет остонасини босиб ўтган эдим. Келажакдаги касбим — дипломатик амалиётнинг сир-асрорларини ўрганиш билан бутун ўқув йили ўтиб кетганини сезмай қолибман. Очиғи, илгари дипломатлар қандай инсонлар бўлиши ҳақида жуда кўп ўйлардим. Буни қарангки, мен учун бу йилнинг энг ажиб хислатларидан бири улар ҳаётига чуқур назар ташладим. Дипломатик ишнинг қанчалар аҳамиятли ва мушкуллиги, мустақил республикамизнинг дунёда обрў-эътиборини кўтаришда катта аҳамиятга эга эканлигини тушуниб етдим. Дипломат бўлмоқчи бўлган ёшлар чуқур билимга эга, ақлли, қобилиятли ва эпчил бўлиши, олдида турган вазифаларни мустақил еча олиши зарурлиги яққол намоён бўлди.

Дипломат чет тилларни албатта билиши зарур. Тилларни ўрганишда бизга университет ва шаҳар кутубхоналари жуда қўл келмоқда. Яна бир томони, биз таълим олиш билан бирга муҳтарам элчилар, Мудофаа ва Ташқи ишлар вазирликларининг вакиллари билан учрашдик. Меҳмонлар Туркиядан, Германиядан, Хитойдан, Россиядан келган эдилар. Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги элчиси Генри Лии Кларкни ажойиб малинали торт билан меҳмон қилдик. Шундан сўнг дискотекага таклиф қилиб, бирга рақс тушганимиз ёдимда. "Томоша" театрлаштирилган дастаси ижросида уюштирилган байрамга Франция элчиси Жан Поль Везиан келди. Булар албатта дипломатик амалиётнинг биринчи дарслари бўлди.

Университет раҳбарлари санъат ва спорт соҳасидаги таниқли кишилар билан мулоқот қилишимизга ҳам имконият яратиб беришди. Талабалар ҳузурида севимли хонанда Муҳриддин Ҳолиқов, "Ялла" дастаси, "Пахтакор" футбол жамоаси ўз режалари ҳақида гапириб бердилар. Талабалар ўзларини қизиқтирган барча саволларга жавоб олишди. Буларнинг барчаси танлаган касбни пухта эгаллашимда жуда қўл келади, деб ўйлайман. Келгусида тенгдошларим билан мустақил республикамизнинг маданий ва маърифий алоқалари янада мустаҳкамланишига муносиб ҳисса қўшса ўзимни жуда ҳам бахтиёр ҳис этардим. Айни пайтда университетга яна талабалар қабул қилинмоқда. Ўйлайманки, дипломат касбида меҳнат қилишни ихтиёр этган ҳар бир йигит-қизнинг қалбида ҳам ана шундай туйғулар ҳукмрон.

Робиябону АКРАМОВА,
Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетининг талабаси.

Ёз—ўтмоқда соз

ТАЪТИЛ ҚУВОНЧЛАРИ

Ҳозир айни ёзнинг иссиқ дамлари кечмоқда. Бу пайтда мактаб ўқувчилари ўз таътил кунларини қаерда ва қандай ўтказишмоқда?

— Таътилнинг биринчи куниданоқ шаҳримиздаги 122 та мактаб қошида соғломлаштириш оромгоҳларини очдик, — деди Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси тарбия бўлимининг мутахассиси Намоз Рўзиқулов. Бу жойларда 10 минг нафардан ортиқ ўғил-қизларимиз дам олишаяпти.

Бундан ташқари, Бўстонлиқ, Чимён ва Ғазалкентдаги оромгоҳларда 20 минг нафардан зиёд ўқувчи мазмунли ҳордиқ чиқаришаяпти. Ёз даврида бўш қолган болалар ижодиёт марказлари, турли тўгараклар, қолаверса, сайёҳлик марказлари, спорт мактабларига жалб этилаяпти. Бу ерда улар ҳунар ўрганиб, вақтларини беҳуда ўтказишмаяпти.

Шаҳримиздаги маданият ва истироҳат боғларида эса қизиқарли ўйинлар, беллашувлар ўтказилиб, шунингдек дорбоз ва масхарабозларнинг чиқишлари ташкил этиляпти. Қувончлиси шундаки, айни пайтда 15 минг нафар ёшлар спорт мактабларида, 20 минг нафари сайру саёҳатларда, 2 мингга яқин бола иқтидорига қараб турли машғулотларда ва 30 минг нафари турли хил тадбирларда иштирок этишмоқда. Республикамиздаги тарихий қадамжолар ва табиат масканларига уюштириладиган 60 дан ортиқ саёҳатларда ҳам қатнашадилар."

Бир сўз билан айтганда, шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси ўқувчилар яхши дам олиб, янги ўқув йилини куч-ғайрат билан бошлашлари учун бор имкониятларни ишга солмоқда.

Дилбар ОРТИҚОВА.

СУРАТДА: ўқувчилар сайрда.

Равиль Альбеков олган сурат.

Кенгашлар фаолиятидан

БАРАКА ТОПИНГ, АЯ!

Акмал Икромов туманидаги Катта Қаъни маҳалласи хотин-қизлар кенгашининг раиси Сайёра ая Юсупжонованинг қизиқ одати бор. Бўш қолди дегунча маҳалладаги ўзига таниш бўлган оилаларга бориб, ҳол-аҳвол сўрайди. Хонадондаги аҳвол, қийинчиликлар борми-йўқми, дарҳол сўраб-суриштиради. Одатига кўра Манзура ая Рихсиеванинг хонадонига кириб келганида оила аъзолари уни илиқ қарши олишди.

— Умрингиздан барака топинг, Сайёрахон, — деди хонадон соҳибаси Манзура ая, — кўпчиликка қўлингиздан келган ёрдамни аямаяпсиз. Бизнинг оилага ҳам баҳоли қудрат моддий томондан кўмаклашиб турибсиз, раҳмат сизга.

Сайёра ая бундай миннатдорчилик сўзларини кўп марта эшитган. Балки, ёрдамга муҳтож онахонлар, кексалар томонидан билдирилаётган дил истаклари унинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшаётган бўлса ажаб эмас.

Сайёра ая Юсупжонованинг асли касби шифокорлик. У бир неча йилдан бери маҳалла хотин-қизлар кенгашига раҳбарлик қилиб келяпти. Беш кишидан иборат кенгаш аъзолари маҳалланинг барча ишларида фаоллик кўрсатишаётгани диққатга сазовордир. Улар тўй-ҳашамлар, маъракаларда иштирок этиб, маросимларни ихчамлаштириш, ортиқча сарф-харажатларга йўл қўймасликка эришмоқдалар.

Ҳозирги кунгача баъзи сабабларга кўра эр-хотин ўртасида жанжал чиққан 10 дан ортиқ оилаларда тушунтириш ишлари олиб борилиб, тинч-тотувликнинг таъминланишига муносиб ҳисса қўшилди.

Кенгаш томонидан қилинаётган хайрли ишлардан яна бири 80 ёшдан ошган 20 нафарга яқин онахонларга совға-саломлар улашилди. Маҳалла ҳамда мактабларда ташкил этилаётган учрашувларда ҳаётнинг аччиқ-чучугини кўрган, катта турмуш тажрибасига эга бўлган аёллар ёшлар ҳузурида сўзга чиқиб, уларни инсоф-диёнатли, катталарга меҳрибон, теварак-атрофдагиларга доимо ғамхўр бўлишга ундашяпти. Айниқса, ёш келин-куёвлар билан ўтказилаётган суҳбатлар ўзининг яхши самарасини бермоқда. Кейинги пайтда ёш оилаларда келишмовчиликлар деярли бўлмаётгани фикримизнинг далилидир.

Сайёра ая Юсупжонова ўз теварагига жипслашган аёлларни доимо ҳозирги бозор иқтисодиёти қийинчиликлари даврида оилаларга моддий ва маънавий жиҳатдан ёрдам кўрсатишга бошлайди. Шу боис ҳам маҳаллада кенгашнинг обрў-эътибори тобора ортиб бормоқда.

Шавкат САЪДИЕВ.

Санъатнинг сеҳрли олами

ДАСТАДА ФАҚАТ ОНАХОНЛАР

Шаҳримиздаги Толибжон Содиқов номли маданият уйида халқ филармонияси иш олиб боряпти. Филармония қошидаги дасталарнинг ҳар бирида ўнлаб санъатга иштиёқманд халқ орасида етишиб чиққан истеъдодлар тўпланишган. Бошқирд-татар ашула ва рақс гуруҳи, "Ритм", "Қитъа", "Илҳом" вокал-чолғу гуруҳлари аллақачон шаҳар томошабинлари ўртасида ўз мухлисларини топиб, халқ ансамбли деган шарафли номга сазовор бўлди.

Халқ филармониясида иш юритаётган "Нодирабегим" фольклор-этнографик дастасига узоқ йиллар Муқимий театрида меҳнат қилган истеъдодли санъаткор Райҳон Тўраева раҳбарлик қилади. Райҳон опа табиатан хушчақчақ, хушмуомала эмасми, дастага янги келган аёллар билан тезда тил топишиб кетади. Кўзларидан порлаб турган меҳру муҳаббат тафти суҳбатдошининг кўнглини илитади.

— Дастамиз Яккасарой туманидаги санъатга иштиёқманд хотин-қизларнинг ташаббуси билан тузилган. Абдулла Авлоний номидаги туман маданият уйининг йўриқчиси Саломат Расулова, "Ўриксор" маҳалласи хотин-қизлар қўмитасининг раиси Гулпари опалар ушбу ишнинг тарғиботчилари бўлишди. Йиғилган хотин-қизлар орасидан энг истеъдодлиларини танлаб олиш, улар билан биргаликда янги ашулалар ўрганиш менинг зиммамда бўлди, — деб эслайди Райҳон опанинг ўзлари. — Дастанинг илк қатнашчилари Адибахон ая бир пайтлари шаҳар поликлиникаларидан бирида бош врач бўлиб ишлаган, Матлубахон ая ўқитувчи, Раҳимахон ая фабрикада ишлаган, ҳозир қарилик гаштини суряптилар. Тошбуви ая 85 ёшда, Рихсихон аянинг ёши 75 да. Онахон ая 70 дан ошган. Бу қарияларни нима бирлаштириб турибди экан?! Санъатга бўлган меҳр, ҳаётга бўлган ташналик, одамларга бўлган муҳаббат. Ҳалимахон Тўхтаева, Ҳалимахон Расулова, Нафисахон Мираҳмедова, Раҳимахон Нажмиддинова... Эҳе, уларни бир бошдан санаб чиқиш қийин. Яқинда дастага аяжонларнинг мактабда ўқийдиган жажжи набиралари Нилуфар, Малика, Дилдора, Наргизалар ҳам келиб қўшилди. Ўзбек миллий қўшиқчилик санъатининг тарихи бағоят терандир. Бу теран томонларни ёш авлод юрагига туташтириш, миллий қўшиқчилик санъатини сақлаб қолиш, келажакка етказиш Райҳон опа ва у киши каби санъатимиз фидойилари зиммасидаги эзгу, шарафли бурчдир.

— Республикамиз мустақиллигининг уч йиллиги олдидан янги дастур устида ишлаяпмиз. "Удумли чарлар" деб номланган томошамиздан халқ қўшиқлари, катта ашулалар, мусиқалар ўрин олган. Келин чарлари — ўз уйидан бошқа ҳовлига келин бўлиб тушган келинчакнинг қизлик уйи остонасидан қайнонаю қайинбекалари қуршовида ёруғ юз билан қадам ташлаши, 18—20 йил қиз боқиб бугун фарзандининг бахтидан сармаст бўлган онаизорнинг ҳаяжонлари, чилдирманинг бака-буми, ўйноқи рақслар, лапарлар, айтишувлар билан гўзал. Шу гўзалликни ўз томошамизга сингдиришга ҳаракат қиляпмиз, — дейди Райҳон опа.

"Эй, чеҳраси тобоним", "Гулим кетди", "Майда-майда", "Оҳ акажоним", "Наҳори нашта", "Олмача анорингга балли", "Қилпиллама", "Аст бўламан" каби халқ қўшиқларини ансамблимиз иштирокчилари мароқ билан куйлашади. Бундан ташқари қардош халқлар фольклори билан ҳам яқиндан танишиб боряпмиз. Яқин кунларда қардош халқлар оғзаки ижодидан тузилган "Дўстлик қўшиқлари" дастурини томошабинлар эътиборига ҳавола қиламиз.

Райҳон Тўраева раҳбарлигидаги "Нодирабегим" фольклор дастаси иштирокчиларини завод-фабрикаларда, ўқув юртларида, шаҳар миқёсида ўтказилган байрам тадбирларида тез-тез учратиб турамиз. Яхшидан боғ қолади, дейишади. Райҳон опа томонидан ташкил бўлган ушбу боғ— "Нодирабегим" дастаси яшнайверсин.

Малика ХИДИРОВА.

СУРАТДА: "Нодирабегим" дастаси аъзолари.

Дилкаш суҳбатлар

ЁШЛАРИМИЗ ҚЎША ҚАРИСИН

Пойтахтимизнинг Кўкча даҳасидаги "Исломобод" маданият масканида "Оила ва никоҳ маросимлари маркази" фаолият кўрсатмоқда. Биз марказ раҳбари Марҳамат Йўлдошевага бир неча савол билан мурожаат қилдик.

— Марҳамат опа, марказни ташкил этишдан мақсад нима?

— Аввало шуни айтиш керакки, бу марказни нафақат республикамиз, балки Марказий Осиёда ягона десак бўлади. Асосий мақсадимиз диёримизда яшаётган ўзбеклар, тожиклар, қозоқлар, қирғизлар, руслар, корейслар ва бошқа миллат вакилларининг унутилиб бораётган оила-никоҳ маросимлари, қадриятлари ва анъаналарини тиклаш, кенг тарғибот қилишдан иборатдир.

— Ахир шаҳримизда Бахт уйлари ва келин-куёвларни ЗАГС дан ўтказадиган жойлар мавжудку. Марказнинг улардан афзаллиги борми?

— Тўғри таъкидладингиз, ҳозирги кунда пойтахтимизда 3 та Бахт уйи ва 11 та ЗАГС хоналари хизмат кўрсатмоқда. Марказимизнинг улардан фарқи шундаки, агар "Бахт уйларида никоҳ қайд қилинса, бизда никоҳ маросимлари, туғилиш тантаналари, фуқароларнинг кумуш, олтин, ҳаттоки ёқут тўйлари ўтказиб берилади. Яна бир томони, ҳар бир миллат вакилига мос ҳолда сценарий тузилади. Бундан ташқари, республикамиздаги барча Бахт уйлари, ЗАГС хоналари учун тавсиялар берамиз. Уларнинг фаолиятини назорат қиламиз. Бу жойларда эришилган ютуқлар, ташаббуслар республика бўйича оммалаштирилади.

— Оиламизни мустаҳкамлаш учун сизнингча нималарга эътибор бериш керак?

— Орамизда, аҳил турмуш кечириб, серфарзанд, ували-жували бўлиб яшаётган оилалар кўпчиликни ташкил этади. Аммо туб қўймай, палак ёзмай ажрашиб кетаётганлар ҳам оз эмас. Назаримда, кейинги вақтларда баъзи оналаримиз қизларининг ҳаётга тайёр ёки тайёр эмаслиги борасида кўп ҳам қайғурмай қўйдилар. Ҳатто фарзандлари келинлик либосларини кийгунларича бу ҳақда ўйлашмаяпти. Айрим оналаримиз эса қизлари қолиб кетадигандай илк бор келган совчиларга куёв томонни сўраб-суриштирмасдан тўйга розилик бермоқдалар. Бу эса сўнгги йилларда ажрашиш никоҳни қайд этиш кўрсаткичидан кўпайиб кетишига сабаб бўлмоқда.

"Никоҳ ва оила" ҳақидаги қонунлар мажмуасига кўра никоҳдан ўтиш ёши йигитлар учун 18, қизлар учун 17 ёш деб белгиланган. Муайян сабабларга кўра қизлар учун 16 ёшда ҳам никоҳдан ўтишга рухсат берилади. Менимча йигитлар 20, қизлар эса 19 ёшдан никоҳдан ўтсалар соз бўларди. Чунки, бу вақтгача улар ҳаётга яхши тайёрланадилар.

Қўқон, Фарғона, Марғилон шаҳарларида бўлғуси келин-куёв бир ой мобайнида тиббиёт кўригидан ўтмаса никоҳ қайд этилган гувоҳнома бериш тақиқланган. Бунинг боиси, ҳозирги оғир экологик шароитда йигит-қизларимиз саломатлигини вақтида текширтириб, тиклаш муҳимдир. Энди оила қурган баъзи ёшлар шу баҳонада ажрашиб кетишаётганини ҳам айтиб ўтиш зарур. Юқоридаги усул Тошкентда ҳам жорий этилса яхши бўларди.

— Миллий либослар ҳақида ҳам ўйлаб кўрдингизларми?

— Марказимиз томонидан йил бошидан бери 90 та никоҳдан ўтиш ҳолати қайд этилган бўлса, шулардан 40 нафари туб миллатга мансуб ёшлардир. Буни қарангки, фақат бир келин-куёвгина Тоҳир-у Зуҳродек ҳақиқий миллий либосда кириб келишди. Йигит тўнда, бошида дўппи, қиз эса атлас кўйлак, парча халат, рўмолда. Жуда ҳам чиройли кўринаркан. Лекин ҳозирги кунгача миллий либос кийган бошқа ёшларни учратмадим. Ҳар ҳолда янги ҳаётга қадам қўядиган йигит-қизларимиз бу ҳақда чуқурроқ ўйлаб кўришларини истардим.

— Қандай режаларингиз бор?

— Маҳалла фаоллари, хотин-қизлар кенгашлари билан биргаликда оилани мустаҳкамлаш йўлида саъй-ҳаракатлар қиламиз. Республикадаги Бахт уйлари ва ЗАГС хоналари ходимларининг малакасини ошириш, ибратли ишлар ва намунали сценарийлар учун кўрик-танловлар ташкил этиш ҳам диққат-эътиборимизда. Ёшларимиз биз туфайли ўз бахтларини топишса жуда мамнунмиз.

Дония ЗОКИРОВА.

ШАҲНОЗАНИНГ АҲДИ

У уйда бўш қолди дегунча даструмолчаларга кашта тикишни хуш кўрарди. Буни сезган онаси уни пойтахтимизда жойлашган республика ўқувчилар саройининг халқ амалий санъати бўлимида фаолият кўрсатаётган каштачилик тўгарагига олиб келди.

— Бу ерда каштачилик сир-асрорларини пухта билиб олдим. Устозим Саодат опа Азимова уй тутиш, рўзғор тебратишдаги қийинчиликлар ҳақида ҳам маслаҳат берардилар, — деди С.Раҳимов туманидаги 134-мактаб ўқувчиси Шаҳноза Нажмиддинова. — Менинг гапларим сабаб бўлиб бир нечта тенгқурларим каштачиликка қизиқиб қолиб, тўгаракка қатнаша бошладилар.

Болалиги тўкис элнинг истиқболи ҳам порлоқ. Мустақил юртимизда ёшлар ҳар томонлама етук бўлиб вояга етишлари учун бор имкониятлар ишга солиняпти. Бу борада Республика ўқувчилар саройида ҳам талайгина ишлар амалга оширилаётир.

— Айни пайтда 50 дан ортиқ тўгаракларимиз ишлаяпти, — деди сарой директорининг ўқув ишлари бўйича ўринбосари Дилдора Тошмуҳамедова. — Тўғрида, кун бўйи бекор юргандан кўра бу ерда ҳунар ўрганган афзал.

— Биз ёшлардаги ёмон одатларнинг олдини олиш мақсадида мактаб ва маҳаллаларда ташвиқот ишларини олиб боряпмиз, — суҳбатга қўшилди оммавий методика бўлими бошлиғи Муяссар Холмуродова, — уларга сарой фаолияти, нафосат, халқ амалий санъати, фан ва техника тўгаракларн ҳақида сўзлаб бериб, бу ерга келувчилар сонини кўпайтиришга эришяпмиз.

Дилдора ОРИПОВА.

МЕҲР-ШАФҚАТГА УНДАЙДИ

Собир Раҳимов тумани карсоқовлар жамиятининг маданият саройида "Энг шарафли касб" кўрик-танлови бўлиб ўтди. Ушбу тадбирдан кўзланган асосий мақсад ижтимоий-таъминот бўлими ходимларининг ишини кўрсатишдан иборат эди.

Танлов иштирокчилари — Фароғат Файзиева, Матлуба Абдувалиева, Арофат Тўхтаева, Наташа Шакина, Муҳайё Умаровалар туман ижтимоий таъминот бўлими қошида ташкил этилган "Меҳр-шафқат" гуруҳи аъзоларидир. Улар ўзларига бириктирилган ҳар бир ёлғиз кекса ҳақида маълумот бердилар, улар соғлиғини назорат қилиш, озиқ-овқат етказиб бериш, меҳр-мурувват кўрсатиш, қўйингки, барча хизматларни қандай бажаришаётганини гапириб беришди. Энг кўп бал тўплаган Н.Шахина ва М.Умаровалар беллашувда биринчи ўринни эгаллашди. Уларга танлов ҳомийлари — "Миконд", Тошкент чинни заводи, Тошкент "Компрессор" заводлари томонидан совғалар берилди.

Ташкил этилган кўрик ҳақида туман ижтимоий-таъминот бўлимининг мудири Дилбар Назирова қуйидагиларни гапириб берди:

— Қувончлиси шундаки, ижтимоий таъминот соҳасида бундай кўрик-танлов биринчи марта ўтказиляпти. Одамларни меҳр-шафқатли бўлишга даъват этиш бизнинг асосий бурчимиздир. Вақти келиб ҳаммамиз кексаямиз. Шу боис ёрдамга муҳтож, ёлғиз отахонларимиз ва онахонларимизнинг ҳолидан хабар олиб туриш асосий вазифаларимиздан биридир.

Кўрик-танловнинг ташкилий ҳамда ижодий ишларини Завқий номидаги маданият уйининг услубиётчилари Р.Самадова ва Л.Азимовалар тайёрлашган бўлса, бадиий қисмини Охунбобоев номидаги маданият уйининг бадиий ҳаваскорлик дастаси олиб борди. Ижтимоий-таъминот соҳасида ташкил этилган кўрик-танловлар келгусида шаҳар, кейин эса республика миқёсида ҳам бўлиб ўтади.

Юлдуз МИРЗАКАРИМОВА.

Маданият хабарлари

ДИЁР ТАРОНАЛАРИ

Тўқимачилар маданият саройи қошидаги ўзбек ашула ва рақс дастаси ижодий жамоасининг республика мустақиллигининг уч йиллигига бағишлаб саҳнага олиб чиққан "Гулла, яшна, ҳур диёр" номли концерт томошаси мухлисларга ҳавола этилди. Ватанимиз, унинг порлоқ келажаги, истиқлол қуёши порлаётган ўлка тараннум этилган мазкур концерт дастурини дастанинг бадиий раҳбари Умархон Муслимов ва мусиқа раҳбари Саиджон Гадоевлар саҳналаштирган. Дастурдаги куй ва қўшиқ ижрочилари Фотимахон Исматова, Наргиза Исмоилова, Саодат Иброҳимоваларнинг чиқишлари шаҳримиз маданият масканларида ҳам намойиш этилиши режалаштирилган.

МУСИҚИЙ ДАСТУР

Шаҳримиздаги кўзи ожизлар маданият саройи қошидаги ижодий жамоалар томонидан саҳналаштирилган "Мустақил юрт тароналари" адабий-мусиқий дастурни Исроил Орипов, Толибжон Тўраевлар ҳамкорликда саҳналаштиришган. Ижодий жамоанинг дастуридан кейинги йилларда яратилган истиқлол, мустақиллик, дориломон кунлар ҳақидаги дилнаво куй ва қўшиқлар ўрин олган. Айниқса Шарофат Шокирова, Бахтиёр Нишонов, Ғофир Назаров, Рустамжон Асқаровлар талқинидаги дил тортар ижодлар барчага манзур бўлмоқда. Илк бора томошабинлар эътиборига ҳавола этилган мазкур концерт томошаси айни кунларда шаҳримиз маданият масканларида намойиш этилмоқда.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Тошкент мебель ишлаб чиқариш бирлашмасида кўплаб хотин-қизлар меҳнат қилишади. Бу корхона Миробод туманидан жой олган бўлиб, айнан маҳаллий аҳоли, айниқса аёллар шу ерда ишлашга ҳаракат қиладилар. Бу ерда меҳнат қилиш ва ҳордиқ чиқариш учун барча шароитлар яратилган.

СУРАТДА: бирлашма ишчиларидан Муқаддам Жўраева, Назира Ғофурова ва Роза Умаровалар ўз зиммаларидаги қолиплаш ишларини бажаришмоқда.

Козим Ўлмасов олган сурат.

Дилфуза Саримсоқова 1972 йилда Тошкент давлат университетининг филология факультетини тугатди. Шаҳримиздаги 150-мактабда тил ва адабиёт ўқитувчиси бўлиб ишлади. У араб тилини мустақил равишда пухта эгаллади. Ҳозирда 193-мактабда ўқувчиларга араб тилидан таълим бермоқда.

Дилфуза Саримсоқова бўш вақтларида шеърлар машқ қилади.

Қизлар дафтаридан

ЯХШИЛАР ИЛА БУ ДУНЁ ГУЛЗОРДИР

Яхшилар ила бу дунё гулзордир,
Яхшилар бўлмаса тошлоқ, сангзордир.
Жаҳонда шафқатдан борму ортиғи,
Дегайлар ёмондан тангри безордир.

●

Одамзод, ўзингни айла ҳимоя,
Ҳақиқат йўлида ўзинг чўнг қоя.
Ҳамиша одим от дадил мардона,
Дилингга шубҳалар солмасин соя.

●

Ўз йўлида ахир чархи кажрафтор,
Одамлар дилида не учун ғубор?
Пок яшаса нетар инсон фарзанди,
Ахир бу дунёга келарку бир бор?!

●

Яхшини ҳамиша ҳокисор кўрдим,
Ёмонни ҳамиша дилозор кўрдим.
Ёғочнинг бўшини қурт егай доим,
Мустаҳкам ёғочни қатли дор кўрдим.

●

Кўп йиллар изладим мен ҳам ҳақиқат,
Охир топдим уни чекиб риёзат.
Ҳақиқат шул экан: меҳнат, ғамларда,
Чиниққан кимсага мадҳу ҳикоят.

●

Неча ой, неча йил бўлдим овора,
Дилрабо, висолга айлагил чора.
Ишқ дарди бедаво, сен топгил даво,
Ғамзанг-ла қалбимни этмасдан пора.

●

Айлангиз доимо инсоф, адолат,
Тоабад топасиз шунда камолат.
Вафо бўстонида битта гул бўлинг,
Вафо — аёл учун ҳусну малоҳат.

Дилфуза САРИМСОҚОВА.

Болалик! Унинг ширинлигини, шўхлигини таъриф этмаган шоир бормикин? Ҳар бир инсон болаларда — невараларида, эвараларида ўзининг ўйинқароқ болалигини кўргандек бўлади. Болалар нурли қуёш остида озод Ватанимиз бағрида дориломон хуррам яшамоқдалар. Болалар юзидаги кулгу — ҳаётимизнинг мезонидир. Мустақиллик, озод Ватан сен учун болажон! Ҳамиша сенинг кулгинг баралла янграйверсин!

Равиль Альбеков олган суратлар.

•*Танлов ҳомийси — «Ўзбеккосмос».*

1994 йил—Оила йили

НУРЧИЛАР ХОНАДОНИ

Қобул аканинг оталаридан олти сотих ер, бир уй, бир айвон дегандек... мерос бўлиб қолган. Кўз очиб юмгунча ўғил-қизлар ҳам бўй етиб қолишди. Меҳнатсевар, уддабурро, ақл-ҳушли чиқишди улар. Ҳовлиларига яна икки уй қуришиб, келинлар туширишди. Ҳозир қайнона-қайнота иккинчи қаватга, болохонага чиқиб кетишган. Ҳовлида сал қисилиброқ яшашаяпти, чоғи...

Энди буёғини айтсак, балки ишонмассиз. Тошкент ГРЭСининг раҳбарлари нурхонанинг бош иқтисодчиси Қобул Орипов хонадонидаги аҳволдан хабар топишиб, оила бошлиғига янги квартира беришмоқчи бўлишди.

— Ҳимматингизга раҳмат, — деди Қобул ака уларга.

— Уйга бориб бир гаплашиб кўрайчи, нима маслаҳат чиқар экан?

Оилавий кенгашнинг хулосаси бундай бўлди: ота-боболаримиз ўтган қадрдон маҳалладан бош олиб чиқиб кетмаганимиз маъқул.

...Ўша Тошкент ГРЭСидаги режа-иқтисод бўлимининг бошлиғи ёки бошқача қилиб айтганимизда корхона бош иқтисодчиси Қобул Орипов шу даргоҳда чорак асрдан кўпроқ шу лавозимда меҳнат қилиб, шунчалик иззат-ҳурмат, эъзоз топди.

Қобул ака каби иқтисодчилар ҳозиргидек "кафтда" кўтариб юрилмаган пайтда, яъни етмишинчи йилларнинг охиридан орадан аллақанча вақт ўтиб кетган бўлса ҳам унинг маслак-эътиқоди ўзгармай қолмоқда: одамларнинг ишига қараб ҳақ тўлаш, уларни тежамкорликка ўргатиб бориш..."

— Бир замонлар, — дейди у жилмайиб, — ГРЭС ярми табиий газ, ярми мазут ёқишга ўтиши зарур бўлиб қолди. Мазут хўжалиги ташкил топди.

Бу ердаги ишчилар қора терга тушиб, қора мойга ботиб юрардилар. Иш оғир. Маош эса ҳаминқадар. Хуллас, мулоҳазамизни корхона маъмуриятига ёзиб бердик. Далил-исботлар келтирилди. Ишонтира олдик шекилли, улар Энергетика ва электрлаштириш вазирлигига чиқишди. Шундай қилиб, мазутчиларнинг ойлиги ошиб, сменада текинга мазали овқат бериладиган бўлди. Яна бир масалани айтсам: кимки корхонамизга қадам қўйса, ҳовлидаги ишчилар саунасига кириб ўтгандир. Бунинг ҳам тарихи қизиқ. Агар бу янги иншоотни қурилиш деб рўйхатга киритсангиз, маблағ беришмасди. Маблағлар эвазига ҳам қуришга рухсат йўқ. Аммо, зарур, савоб ишни қилиш керак. Шу аснода саунани молиявий ҳужжатларда "соғлиқни тиклаш маркази" деб атаб, эллик миллион сўм маблағ ажратишини сўрадикда вазирликка хат ёздик. Барака топишсин, вазирликдаги раҳбарлар тушунишди, ёрдам беришди. Мана, ўша сауна ҳозир ҳам энергетикларга хизмат қилиб турибди.

Бош иқтисодчининг ўттиз йиллик солномасидан бамисоли қайнар булоқдан биз икки томчи сув олдик, холос. Ҳар кунги меҳнатдан кейин у оила даврасида ҳузур-ҳаловат топади, фарзандлари камолидан қувонади. Улар орасида энергетика корхонасида ишлаётганлар ҳам борлигидан мамнун.

Машҳура МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

Суратда: эрта тонгда оила аъзолари ишга отланишди. (Чапдан ўнгга) Мавлуда опа Орипова ("Ўзэнергосозлаш" корхонаси техниги), Қобул Орипов, Сайёра Орипова (Қобул аканинг қизи, Тошкент ГРЭСи ходимлар бўлими назоратчиси). Ўғиллари Неъмат (ГРЭС таъмирлаш цехининг устаси) ва Маҳмуд (транспорт участкасининг ҳайдовчиси).

Александр Абалян олган сурат.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси жиноят-қидирув хизмати қошида коррупция ва рэкетга қарши кураш бўлими ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлмаса-да у қизғин фаолият кўрсатмоқда. Шу бўлим бошлиғининг ўринбосари, милиция полковниги Суяр Аминов билан суҳбатимиз шундай бошланди:

— Президентимиз Ислом Каримов ўтиш даврининг вақтинчалик қийинчиликларидан фойдаланиб, қонун-қоидаларни бузган ҳолда халқ ва давлат мулкини талаш йўли билан бойлик орттираётган айрим нопок кимсаларга нисбатан шундай деди: **"Бир тизимдан янги тизим шароитида ўтиш даврида энг катта хавф — коррупция, деб ҳисоблайман, яъни давлат, ҳокимият ва ҳуқуқни ҳимоя қилувчи идоралар фаоллари нафс балосига гирифтор бўлиб, ўз мансабини суиистеъмол қилиш йўлига кириб, жиноятчилар билан тил бириктиришга ўтишидир. Бундан давлат манфаатига, халқимиз насибасига етказиладиган зиённи тасаввур қилиш ҳам қийин. Шунинг учун таъмагирлик, порахўрлик, коррупцияга қарши энг кескин аёвсиз чораларни ишга соламиз. Бунга қурбимиз ҳам, кучимиз ҳам етарли".**

Жиноятчиликни жиловлаш йўлида

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КЕСКИН ЧОРАЛАР

Дарҳақиқат, кейинги пайтларда жиноятчиликнинг барча турлари, жумладан, уюшган жиноятчилик, коррупцияга қарши республикамизда қаттиқ кураш бошланди. Шаҳар Ички ишлар бош бошқармасида коррупция ва рэкетга қарши кураш бўлимининг ташкил этилиши ҳам ана шу йўлдаги муҳим қадамдир.

Маълумки, коррупция ва рэкетга қарши кураш бўлимининг иш усуллари ва фаолият доираси Ички ишлардаги бошқа хизмат турларидан кўп жиҳатдан фарқланади. Чунончи, унинг ўзига хос бирмунча томонлари бор. Шу сабабдан бўлимни шакллантираётганда унга тергов бошқармаси, жиноят-қидирув хизматидан энг тажрибали, ҳалол ва ишчан, аттестациядан яхши ўтган йигитларни жалб эттик. Шунингдек, шаҳримиздаги туман ички ишлар бошқарма ва бўлимлари қошида ҳам бешта нуқтада ўз бўлимларимизни туздик. Уларнинг ҳар бири 2-3 та туман ҳудудини кузатиб боради.

Бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтилаётган пайтда коррупцияга кескин зарба бериб, унинг илдизига болта уриш ҳеч кечиктириб бўлмайдиган вазифадир. Ҳозир асосий куч-ғайратимизни ана шу ишга сарфламоқдамиз.

Албатта, фаолият доирамиз фақатгина коррупцияга қарши курашдангина иборат эмас. Бўлимимиз ходимлари порахўрлик, давлат ва жамоат мулкини талон-тарож қилиш, қалбаки пуллар чиқарувчилар ва валюта тадбирлари қоидаларини бузувчиларга ҳам қарши кескин кураш олиб бормоқда. Рэкет билан эса биз ва жиноят-қидирув хизмати ходимлари шуғулланишади.

— Бўлим томонидан амалга оширилаётган ишлар хусусида мисоллар ҳам келтириб ўтсангиз.

— Бажонидил. Жорий йилда бўлимимиз томонидан валюта тадбирлари тўғрисидаги қоидаларнинг бузилиши юзасидан 50 дан ортиқ фактлар аниқланди ва улар бўйича 37 та жиноий иш қўзғатилди. Жиноятчи шахсларнинг 82647 АҚШ доллари, 1059 Германия маркаси, 72001234 Россия рубли ва 298087650 сўм-купони мусодара этилди. Жумладан, 24 май куни Тошкентдаги Бош почта идораси атрофида махсус тадбирлар ўтказилаётган пайтда Сирдарё вилояти солиқ қўмитаси ходими А. ҳеч қаерда ишламайдиган фуқаро В. дан 100 АҚШ долларини сотиб олаётган пайтда қўлга олинди.

Текширув чоғида ушланганлардан 7871 АҚШ доллари, 1.870.000 Россия рубли, 10,3 миллион сўм-купон ва Қозоғистон Республикасининг 150 тангаси топилди ва мусодара этилди. Ҳозир мазкур факт юзасидан жиноий иш очилди, тергов ҳаракатлари кетмоқда.

Бундан ташқари ўтган давр ичида 20 га яқин порахўрлик ҳоллари фош этилиб, улар юзасидан жиноят ишлари очилди. Чунончи, кечки бўлим 4-курс талабасидан 400 минг сўм-купон пора олганлиги учун Тошкент автомобиль транспорти ва йўллари институтининг кафедра ассистенти В. И. ушланди. Текширув пайтида унинг ёнидан 878000 сўм-купон ва 10 АҚШ доллари чиқди ва мусодара этилди.

Худди шунга ўхшаш жиноят учун шаҳримиздаги АТСлардан бирининг бошлиғи Б. М. ҳам ҳибсга олинди. У уялмай-нетмай ўз хизмат вазифасини суиистеъмол қилган ҳолда фуқаро Ф. Т. нинг хонадонига телефон ўрнатиш учун 250 АҚШ долларини пора сифатида олган.

14 та киши қалбаки пул билан қўлга олинди. Жумладан, шу йилнинг 24 май куни иш ва яшаш жойининг тайини йўқ В. К. Россия банкининг 50 минг сўм қийматга эга 4 та қалбаки банкнотини сотиш пайида юрганида ходимларимиз томонидан ушланди. Текширув пайтида унинг ёнидан 100 АҚШ доллари, 165 минг Россия рубли, 202 минг сўм-купон ҳамда юқоридаги 4 та қалбаки банкнот чиқди. Ҳозир у бу пулларни қаердан олган, қалбаки пуллар қаерда чиқарилганлигини аниқлаш ишлари кетмоқда.

Яқинда — 17 июль куни 7 миллион сўм-купондан кўра кўпроқ қийматдаги 20 хилдаги дори-дармонларни пуллаётган пайтида уй бекаси С. Т. ушланди. С. Раҳимов тумани маъмурий комиссияси томонидаги унга маълум миқдорда жарима солинди.

15 июль куни эса шаҳримиз туманларидан биридаги юридик идорада адвокат сифатида ишлаётган Т. М. ўз уйида 3.000000 сўм-купон миқдорида пора олаётган пайтида ходимларимиз томонидан қўлга олинди. Ҳозир мазкур иш юзасидан тергов ҳаракатлари кетмоқда.

Ёки яна бир қизиқ мисолга эътиборингизни қаратаман. Яқинда тижорат соҳасида иш олиб борувчи бир кичик корхонанинг фаолиятини фош этдик. Гап шундаки, у низомда кўрсатилганидек, корхоналар очиб маҳсулот чиқариши керак эди. Улар бу иш билан шуғулланмасдан, қонунга хилоф равишда осонгина йўл билан бойимоқчи бўлишган. Кичик корхона раҳбарлари бир банк билан гаплашиб, қарз олишмоқчи бўлишган. Иккинчи банк эса улар пулни қайтара олишига кафолат беришини билдирган. Пуллар биринчи банкдан олинган. Иккинчи банк эса корхона билан кафолатнома сохта ҳужжатини тайёрлаган. Натижада банк ходимлари ҳужжатларнинг нотўғрилигини сезишган, бироқ шундай бўлса-да, совуққонлик қилиб, бу идора қарзни қайтаришга қурби етадими-йўқми текширмасдан дастлаб 1 миллиард сўм-купон қарз берган. Кичик корхона ходимлари бу пулларга маҳсулот олиб сотиш учун Россияга жўнатишган. Сўнг эса бошқа ташкилотлардан пул олиб қарзнинг ярмисини қайтаришган.

Шуниси қизиқки, иккинчи галга 1,5 миллиард сўм-купонга ва сўнг эса ҳатто 10 миллиард сўм-купон қарз олишга барча ҳужжатлар тайёрлаб қўйилган.

Яқинда Тошкентга келган чечен миллатига мансуб қуролли киши ушланди. Унинг ёнидан шу кичик корхона билан тузилган шартнома ва бошқа ҳужжатлар чиқди. Шундай қилиб, ходимларимизнинг ҳушёрликлари натижасида давлатнинг неча миллиардлаб сўмлари ўз жойида қолди. Ҳозир юқоридаги иш юзасидан ҳам тергов ҳаракатлари кетмоқда.

Бундан ташқари хусусий ошхона раҳбаридан 1 миллион сўм-купон миқдорида пора олган солиқ қўмитасининг ходими ҳам ушланган. Ҳозир тергов ишлари кетмоқда.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Жаҳон маданияти юлдузлари

БУЮК МУСАВВИРНИНГ ИККИНЧИ ҲУНАРИ

ЖАҲОН рассомлари орасида Пабло Пикассо сингари ғаройиб тақдирга эга бўлган мусаввир жуда кам бўлса керак. У ўзининг қисқагина ҳаётида кўплаб воқеаларнинг гувоҳи бўлди. Фашист босқинчиларининг гестапо деб аталган ажал машинасига кўп марта дуч келди. Кўплаб сўроқларга жавоб берди.

Пабло Пикассо жуда ҳам кўплаб ажойиб суратлар яратди. Уларнинг орасида "Шар устидаги қизча", "Герника" суратлари, айниқса, жуда ҳам машҳур эди.

Герника Испания Республикасининг буюртмаси билан дунёга келган эди. Лекин турли сабабларга кўра у Нью-Йоркдаги тасвирий санъат музейида 40 йилдан ортиқроқ сақланди.

1975 йилнинг ноябрида мустабид Франко вафот этди. Демократик жамоатчилик Герникани Испанияга қайтариб беришни талаб қилди. Ниҳоят 6 йил ўтганидан сўнг жаҳон тасвирий санъатининг ноёб намунаси бўлган сурат Мадридга қайтиб келди. 1981 йил 10 сентябрда махсус "Боинг-747" самолёти Мадриднинг марказий Барахас тайёрагоҳига келиб қўнди. "Герника" шу самолётда келтирилган эди. У Прадо музейининг филиали ҳисобланган "Касон дель Буэн Ретисо"да ўзининг қонуний ўрнини эгаллади

"Герника"нинг қанчалар қадрли эканлигини билиш учун бир оғизгина сўз айтиш кифоя: у 40 миллион доллар баҳоланган эди.

Испаниянинг Бильбао шаҳридан 30 километр узоқликда тепаликлардан иборат бир жой бор. Мана шу ернинг номи Герника деб аталади. Бу ер мана 50 йилдан зиёд вақт ўтаяптики, иккинчи жаҳон урушининг даҳшатларини эслатиб туради. Герника немислар авиацияси томонидан батамом вайрон этилган, тинч аҳолининг биродарлик мозорига айланган биринчи шаҳардир. Герника Орадур ва Лидице, Ковентри, батамом куйиб кулга айланган Хатин, Хиросима ва Нагасаки сингари озодликка, истиқболга интилишнинг тимсолидир, урушларга қарши нафрат хитобидир. Пабло Пикассонинг машҳур "Герника" асари ана шу фожиаларни ўзида умумлаштирган.

Айтишларича, гестапонинг зобитларидан бири Пабло Пикассога суратни кўрсатиб: "Бу сизнинг ишингизми," деб сўраган. Пикассо эса хотиржамлик билан "Йўқ, бу сизнинг ишингиз", деб жавоб берган.

Пабло Пикассо Гранд Огюстер кўчасидаги 7-уйида ўзини ўзи аямасдан ишлаган. У 12-14 соатлаб мольберт олдидан кетмас, шиддат билан ишларди.

Пабло Пикассо фақатгина суратлар чизмасди. Унинг эҳтиросли суратқаш эканлигини кўпчилик билмаса керак. Мусаввирлиги сингари у суратқашликда ҳам ажойиб ишларни мерос қилиб қолдирди. Аслида Пикассонинг фотосуратларини Анн Бальдассари Пикассо музейлари архивини кўргазмага тайёрлаётиб, топиб олганди. Салкам 60 минг суратдан 150 таси Пикассо ишлари кўргазмасига қўйилди. Улар 1901-1916 йилларда олинган.

Пикассо учун фотография худди рангтасвир сингари қадрли бўлган. У бир ишини тугатиб бўлгандан кейин, дарҳол фотоаппаратини қўлга оларди. Пикассонинг фотосуратлари орасида Аполлинес, Анри Руссо, Жорж Бракларнинг ноёб суратлари бор. Бир суратда эса мусаввирнинг устахонаси тасвирланган. Бу устахонани Пикассо бузиб ташлаган эди. Пикассо суратқашликда ҳам тинимсиз ишларди. У ҳамма нарсани фотоаппарат ёрдамида тасмага кўчирарди. Суратлари бир-бирига мазмунан шундай бойланиб кетардики, агар бирлаштирилса улар мукаммал полотнонинг ўзгинаси бўларди-қоларди. Унинг бир фотонатюрморти ҳақида Гертруда Стайн: "Бу шунчалар гўзал бўлганки, Пикассо энди мўйқалам ишлатмаса ҳам бўлаверади", деган эди. Гертруда Стайннинг гувоҳлик беришича, Пикассо хусусан 1909 йилда фотография билан ниҳоятда қаттиқ шуғулланган.

1928 йилда Гертруда Стайн Пикассо ҳақида ажойиб китоб ёзди. Китобда Пикассонинг полотноси ва суратлари ёнма-ён қўйилган. Унинг таъкидлашича, мусаввирнинг кўпгина картиналари фотосуратлар асосида яратилган. Бу ҳам буюк француз рассомининг тинимсиз изланишидан далолат беради.

Пикассонинг автопортретлари ҳам жуда кўп. Энг қизиғи уларнинг ҳаммасини рассомнинг ўзи суратга олган. Кўпчилик, рассом сурат олгани билан уни бошқаларга ишлатган, деган тахминда ҳам юритади. Фотосуратларни Пакассонинг ўзи ишлаган деб қатъий таъкидлайди Гертруда Стайн.

Пабло Пикассо ўзининг жўшқин ижодий фаолиятида ниҳоятда кўп шоҳ асарлар яратди. Лекин "Герника" деб аталган полотноси худди ўлмас қуш каби юртма-юрт кезиб юрибди. У зулмга, истибдодга қарши одамларни ҳушёр бўлишга, бирлашишга чорлаяпти. Демак, Пикассо ҳам ўз сурати билан тирик. "Герника"нинг овози Пикассони мағрур, асло сўнмас чақириғидир.

Ғолиб МИРЗО тайёрлади.

Юрган дарё...

ТУРКИСТОН САФАРИДАН ҚАЙТИШДИ

Акмал Икромов туманидаги Катта Қаъни маҳалласида маънавий ва миллий қадриятларни шакллантиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Диққатга сазовор жойи шундаки, ушбу маскан ҳудудида жойлашган "Тонг" фирмаси, "Тошвилоятвиносаноатсабзавоттранс" корхонаси ва бошқа меҳнат жамоалари маҳаллани ўз оталиқларига олиб, яқиндан ёрдам беришяпти.

Яқинда 30 нафардан ортиқ отахонларнинг Туркистонга сафар уюштириб, Хожа Аҳмад Яссавийнинг мақбарасини зиёрат қилиб қайтганлари фикримизнинг далилидир. Бу муқаддас жойга бориб келиш учун "Тошвилоятвиносаноатсабзавоттранс" корхонаси автобус ажратди. Ҳайдовчилар Баҳодир Муҳаммаджонов ва Муроджон Нормуҳаммедовлар отахонлар тушган автобусларни Чимкент шаҳрининг хушманзара жойлари бўйлаб бошқаришди.

Туркистон сафари барчада катта таассурот қолдирди.

Қобил ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

"ШАРҚ" НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

босмахона ишчилари, машиналар ва агрегатларда қабул қилиб олувчилар, чуқур босма қолипларини тайёрловчи электрон ўймакорлик автоматларининг операторлари, лифтлар бўйича электр механиклар, автокранчи, автоэлектрчи, автомоторчи, токарь, ғишт терувчилар, қоровуллар, дурадгорлар, бўёқчилар, компрессорчи, сувоқчилар, мармарчи-кошинкорларни

ДОИМИЙ ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй, расмийлаштириш бўлими.
Телефонлар: 33-80-83, 32-55-26.

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

Ф. С. Черников номидаги 1-трамвай депоси трамвай ҳайдовчиларини, ҳаракат таркибининг электр асбоб-ускуналарини таъмирлаш бўйича электрчи-чилангарларни, вагон кузатувчиларини

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Мазкур соҳалар бўйича ихтисосга эга бўлмаганлар 23-ҳунар-техника билим юртида ёки "Тошшаҳарйўловчитранс" Давлат уюшмасига қарашли трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг ўқув комбинатида таҳсил олишлари мумкин.

— трамвай ҳайдовчилари курсларига 20 ёшга тўлган йигит-қизлар таклиф қилинади;

— ҳаракат таркибининг электр асбоб-ускуналарини таъмирлаш бўйича электрчи-чилангарликка 18 ёшга тўлган йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати: трамвай ҳайдовчилигига — 5 ой, электрчи-чилангарликка — 3 ой.

Ўқув жараёнида талабага 75 сўм ҳажмида стипендия, қатновда тажриба ўташ вақтида 3-тоифа (класс) трамвай ҳайдовчилари учун белгиланган тариф ставкасининг 90 фоизи ҳажмида иш ҳақи тўланади.

Ўқишни битириб ишга жойлашган трамвай ҳайдовчилари — 500 сўмгача;
кондукторлар — 200 сўмгача;
электрчи-чилангарлар — 400 сўмгача иш ҳақи олишлари мумкин.

Трамвай депосида ишлаганлар қуйидаги имтиёзларга эга бўладилар:
— хотин-қизлар 50 ёшга тўлгач пенсияга чиқадилар;
— эркаклар 55 ёшга тўлгач, пенсияга чиқадилар (фақат трамвай ҳайдовчилари)
— кўп йиллик хизмати учун 6 иш куни қўшиб, меҳнат таътили берилади;
— иш якуни бўйича ҳар йили 13-14-маошлар тўланади;
— шаҳар электр транспортида текин юриш ҳуқуқига эга бўлади;
— физкультура ва соғломлаштириш мажмуи имкониятларидан фойдаланади;
— Сирдарё соҳилидаги дам олиш зонасида ҳордиқ чиқаради;
— ишчи-хизматчиларнинг фарзандлари ёзги соғломлаштириш оромгоҳларида дам оладилар.

Манзилгоҳлар: 23-ҳунар-техника билим юрти Темур Малик кўчаси, 3-а уйда (3-трамвай депоси қошида) жойлашган.

6, 13, 22-трамвайлар, 9, 18-троллейбуслар, 17, 71, 83, 96-автобусларнинг "Чимён" бекати.

Телефонлар: расмийлаштириш бўлими — 63-28-97,
23-ҳунар-техника билим юрти — 63-38-93.

1-трамвай депоси Гайдар кўчаси, 86-уйда жойлашган. Унга 1-трамвай, 55, 161-автобуслар билан борилади ва "1-трамвай депоси" бекатида тушилади.

Телефонлар: қабулхона — 91-19-30,
тасарруф бўлими — 91-18-09.

ТТИЧБнинг ўқув комбинати А. Фитрат кўчаси, 180 а-уйда жойлашган.

Комбинатга 2, 10-трамвайлар, 61, 66, 161-автобуслар билан борилиб "Баҳор" бекатида тушилади. Ўқув комбинати қабулхонасининг телефон рақами — 91-53-82.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
ГЕНЕРАЛ ПЕТРОВ НОМЛИ РЕСПУБЛИКА
МУЗИКАЧИЛАР ТАРБИЯЛОВЧИ МАКТАБ-ИНТЕРНАТИ
1994-95 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

Флейта, габой, кларнет, фагот, волторна, труба, тромбон, туба, зарб билан чалинадиган асбоблар.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқишга 5 синфни тугатган ўғил болалар қабул қилинади.

Қуйидаги ҳужжатлар ҳавола қилинади: тиббий маълумотнома, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, турар жойидан маълумотнома, 2 дона фотосурат.

Аризалар 1 августдан 1 сентябргача қабул қилинади.

Бизнинг манзилимиз: Тошкент шаҳри, 700207. "Ғалабанинг 40 йиллиги" мавзеси, 2 квартал, 28-уй.

Автобуслар: 30, 110, трамвайлар: 29, 6, "Гўзал" бекати.

Телефон: 97-96-40.

Рисовий бозор рўпарасида жойлашган 2 хонали квартира сотилади (ғиштли уйда).
Тел. 93-22-08.

"Металлни қайта ишлаш" бирлашмаси филиалининг жамоаси филиалнинг собиқ бошлиғи **Нуриддин САЙФУДДИНОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор этади.

Самарқанд вилояти, Қўшработ тумани М. Ўрозбоев номли 49-ўрта мактаб томонидан Болибеков Актам Худойқулович номига берилган А № 040928 рақамли йўқолган аттестат БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

"Ўздеҳқончиликқурилиш" бирлашмаси Бошқармаси аъзолари ва бирлашма жамоаси раис муовини М. Х. Юсуповга рафиқаси **Холида Зоҳидовна ЮСУПОВАнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкент оқшоми

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича ~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.